3 Tartu.

Hind 3 senti.

Tallinna Teataja

12 leheküige.

Toimetus ja talitus: Tallinn Wene tän. 11a. — Kõnetraat 428-29. Avatud kella 9—16

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti ja teksti ees 12 senti millimeeter weeru laiuses.

Tellimise hinnad:

1 kuu peale postiga	25 senti
3 „ „ „	65 „
6 „ „ „	120 „
12 „ „ „	225 „

Majandus-poliitiline nädalaleht.

Ilmub igal laupäewal.

Nr. 14. (31) Laupäewal, 4. aprillil 1931. 2. aastakäik.

Viru 22

K-m. „ERPE" asut. 1880 a. end. M. Pikarewitsch. Tallinn. Viru 22. Kõnetr. (2)18-54.

Suures valikus daamide ja härrade valmisriideid

Elegantne lõige, hea materjal, mõõdukad hinnad on meile üle poolesaja aasta kestel kindla ostjaskonna alal hoidnud.

Kõik meilt ostetud riided puhastatakse ja pressitakse maksuta.

Viru 22

Rahvamaja „GRAND-MARINA"

5. aprillist. Pidulik esietendus!

Revüüballett

5 osas, 14 pildis tuntud balleriini

TAMARA BECK'i lavast.

„FLIC-FLAC"

Kogu stuudio ja **SOKOLSKI-SORINI koori** osavõttel.

Näitelinal: I. Karl Dane ja George Arthuri osav. **„Noormadrused"** Võrratu lõbus farss 12 s. jaos. — II. **„Surmaga lunastatud needus"** (Lordi teisik)

Algus kell 5; 5., 6., ja 7. aprillil kl. 1 päeval. Mängib orkester. :-: Draama armastusest, vihkamisest ja needusest 9 s. jaos.

Vorstivabrik

Th. Scholz

Koplis, Bekkeri teh. 13, **telefon — Kopli 23,**

soovitab

oma lugupeetud kaubatarvitajaile eelseisvaiks pühiks rikkalikkus valikus igatseltsi

vorste, sinke, rulette, soolatud liha jne.

Kauba kohalesaatmine kiire ja korralik.

„GLORIA-PALACE"

5. aprillist esietendus! Parim pühade-eeskava Tallinnas!

Suurep. kahekordne eeskava kõlgile! I. Publiku lemmikud, võrdlemata koomikud

Pat ja Patashon — laskekunstnikkudena

(Wilhelm Tell ja tema poeg) 10 jaos. Enneolem. koomilisi olemusi Naerumeri.

II. **„LADY DIANA KULDPIITS"**

Kaasakiskuv draama nüüdisaja kõrgema seltskonna elust 10 jaos. Peaos. tuntud Ameerika näitlejad **Dorothy Mackalli, Ralph Forbes, Anna Nilsson** ja **Lowell Sherman.** **Filmi saadab suurendatud salongorkester.** Seansside algus **5., 6.,** ja **7. aprillil kl. 2, 4, 6, 8** ja **10 õht.** Kassa avatud kl. 1/2 2 p. Aukaardid ja paspartuud maksvusetud. **Kohtade hinnad alandatud 35—80 sendini. Palutakse tulla iga seansi alusts.**

5., 6. ja 7. aprillil kella 12—1/2 2 päeval suurejooneliset kultuuretendused

I. korda Tallinnas. Huvitav täiskasvanutele ja lastele!

„Tembi — shunglitekuningas"

Cherry Kearton'i ekspeditsioon Kesk-Aafrikasse. Suur huvitav zoologiline film 10 jaos. 20.000 kilom. Kesk-Aafrikas. Pärismaalaste elu ja kombed ja palju teisi momente. — **Lõbus heligrotesk. „Ufa" nädalarinnavaade.** **Kohtade hinnad 15—50 senti. Kassa avatud kell 1/4 12 päeval.**

Dancing restoran

Häid pühi „MERIKLUBI" lugupeetud külastajaile

MERI KLUBI

2. Lihavõte pühal kabaree-õhtu

Esinevad I. Eesti Haval trio „Caideren" jne.

Suur Karja 18.

Restoran „KODU"

Uus tän. 3. Kõnetr. (2) 27-33.

Lõunad kella 1—6.

Soojad toidud elektri pliidilt igal ajal.

Muusika igal õhtul k. 1/2 8 alat.

JUHATUS.

Rätsepaäri

Joh. Ellenberg

Vene tän. 1—16, telef. 16-29.

Tellimised uuema lõike **„E V R Ä"** järgi.

Parimaid kodumaa ja Inglise-riideid.

Kino „Endla"

Suurejooneline pühade esietendus!

Film, milline oma uue ainestiku ja tegevusega haarab ka kõige tõimema!

„Zeppelin Londoni kohal"

(Taeva kotkas.)

Draama ilmasõja õhukangelaste vägitegudest 12 vaatuses.

Peaosades: **Helen Chandler, John Garryck, Joyce Compton, Gilbert Emery j. t.** — Zeppelini öine kallaletung Londonile.... Hiigellinna määratu paanika.... Noore lenduri vägitegu....

II. **FOX-Shurnaal.** III. **FOX-Grotesk** 3 vaat.

Filmi ettekannet saadab „Endla" salongorkester. Algus pühadel k. 2. Äripäev. k. 5.

Soovitame parimaid Eestis: Bemberg ning teistest kunstsiidest ja floorist

COTTON SUKKI

Sokke moodsamais mustreis ja väljatöötuses,

siid- ja villaseid kleidiriideid, pitse, paelu jne.

Kaubad on täiesti võistlusvõimelised välismaa vastavate saadustega.

Rõõmu valmistavad pühad

kui Teie pühadelaual ei puudu

JUHKAMI vorstitööstuse saadused

Oma äris: **Vana Kalamaja tänav 7.**

Suurem pühade-eelne väljamüük. Igasugu

sinke, liha, vorsti, juustu, kilusid, sprotte, õunu jne.

Meesterahva rätsepa äri

A. Soonberg

Vene 1—14. Kõnetraat (2)16-59.

Teatan oma lugupeetud tellijaskonnale, et olen kättesaanud **Inglismaalt** kõik tarvisminevad **riided kevade ja suve hooajaks.**

Ebaterwe ja kõlwatu wõistlus meie majanduses.

Härra majandusminister pühendas oma eelarwekõnes ka rea märkuseid ebaterwele wõistlusele, näidates, kuidas juba tegutsewate ettewõtete kõrwale alataja tekiwad konkurents-ettewõtted, mis on wale alusele rajatud, turu puudusel ja muudel põhjustel warem wõi hiljem paratamatult on määratud hinguselemineku.

Härra ministri tähelepanekud wastawad täiesti tegelikule olukorrale. Näeme sagedasti, kuidas tööstusi ja teisi äriasutusi ellu kutsutakse, milleks kalleid masineid ja muid tarbeid wäliswaluuta eest ostetakse.

Kuid wale kalkulatsioonidele rajatud ja majanduslikult mittewajalik ettewõte peab warsti ukse sulgema. Wäga sagedasti osutub lõpeks Pikalaenu Pank masinate ja hoonete omanikuks, aga nende realiseerimine annaks heal juhusel wanawara hinna, kuna hoonete kasutamine wõimata ja nende lammutamine ennast üldse ei tasu. Seega on hulk warandust, tööd ja energiat raisatud ja meie rahwamajandusele asjata kahju sünnitatud.

Näib olewat selge, et niisugusele majanduslikult mõistmatule tegelemisele, mis meie niigi nõrka majandust weelgi õõnestab, tuleb tõkkeid otsida. Siinkohal olen juba waremalt sellele ebanormaalsele olukorrale tähelepanu juhtinud ja soowitanud, et kaubandus-tööstuskoda erilise nõuandepunkti sisse seaks. Selle poole oleks igaüks, kes mingisuguse majandusettewõtte soowib asutada, kas wõi sunnitud enne oma kawatsuste läbiwiimist pöörama. Selline nõuandepunkt suudaks otstarbekohase juhtimise juures kindlasti tarwilikku selgitustööd teha ja majanduslikult ebaõigeid kawatsusi juba algteadiumis moraalselt takistada.

Selgitustööd oleks tingimata waja. Kontsessiooni süsteem omab, nagu härra minister ise wäidab, teatud warjukülgi. Need warjukülgede on wäga laiaulatusliku tähtsusega. Peale selle pole ka hästi arusaadaw, miks ühel kodanike liigil peaks õigus olema teatud alal tegutseda, teistel aga mitte. Miks ühed tööstused tollidega kaitstult monopolistidena tohiks hindasid dikteerida, teistele aga need alad sootu suletud on!

Ebaterwe wõistluse kõrwal on meil lopsakalt lewinud kõlwatu wõistlus. See on kujunenud paheks, mis korrapärase äritegewuse ähwardab häwitada ja meid wälismaalaste silmis wägagi diskrediteerib. Nord oli kuulda, et kõlwatule wõistlusele tahetakse panna piir ning on isegi seaduseelnõu wälja töötatud, kuid säärased kuulduseed on nüüd maibunud. See kuulus seaduseelnõu puhkab wist kusagil kalewi all, kuna meie ärielus rohkem ja rohkem idamaaliste basaaride wõtteid hakatakse tarwitama. Ausatele kaupmeestele on sellised ärimeetodid wastuwõtmatud, kuid kaitset nende wastu pole kusagilt leida.

Paljudel pole kõlwatu wõistluse mõiste üldse weel täiesti selge. Eriti ärielus peetakse sageli iga wõte otstarbekohaseks, mis teenimismõõmalusi ja läbikäiku suurendada aitab. Tõsi, et ärimees seda kaugemale jõuab, mida energiilisemalt ta tegutseb. Seda ta peabki tegema. Kuid tema tegewus peab olema kooskõlas ausate kaupmeeste tradisioonidega, peab puhas olema igasugusest kõrwalmaigust, mis seda tegewust teiste kaupmeeste kui ka ostjaskonna silmis wõiks diskrediteerida.

Kõlwatu wõistluse meetode on wäga palju. Siin wõime ainult üksikuid puudutada, nimelt neid, mis igapäew oma silmaga näeme. Wäga sagedane kõlwatu wõistluse worm on n.n. wäljamüügid. Siin paistab meie juures walitsewat täielline anarkia. Wälismaadel on wäljamüügid ainult teatud tingimustel lubatud. Nii kestab Saksamaal nätt. „inwentuur-wäljamüük" 2.—15. jaanuarini. Selle aja kestel on kaupmeestel lubatud wäljamüüki korraldada. Aga kunagi ei tohi kaupmees wäljaspool ametlikult määratud aega wäljamüüki toime panna. Meil aga üks äri lõpetab wäljamüüaj ja teine kohe alustab seda. Wäljamüüdawatele esemetele kinnitatakse sildikesed hindadega, näiteks: „enne 10 kr., nüüd 3 kr.". Et mainitud eseme hind enne kunagi 10 kr. pole olnud, on igale wõikulegi otsekohe selge, kuid teatud liiki kaupmehed wõiwad endale sellist jämedat walet lubada, ilma et neil paragrahwidega tegemist teha tuleks. Kuulutatakse awalikult, et hinnad alandatud. Tegelikult on need sagedasti aga isegi kõrgendatud. Asjatundmatud inimesed kukuwad sellise pettusega kiste. Wäärast nähakse, et odawal „wäljamüügil" kallimalt on ostetud, kui harilikult. See on kõlwatu wõistlus oma jämedaimas wormis.

Mis meie äriilmas eriliselt ebasümpaatsena tundub, on wiimasel ajal lewinenud komme, kõrgemat hinda ehk „ette" küsida. Õigemini öeldud: lastakse endaga kaubelda. On päris harilik nähe, et ostjal korda läheb teatud protsendi nõutud hinnast alla tingida. Eesti kaupmeestel selliseid ärikombeid harrastada ei kõlbaks. Sõõgu need kombed, nagu see waremgi olnud, idamaaliste rändkaupmeeste eesõiguseks.

Wäga sagedane kõlwatu wõistluse nähe on kaupade kwaliteedi ja päritolu warjamine wõi isegi wõltsimine. Nii wõib waateakendel näha esemetel sildikesi peal-kirjaga: „siid", „pesusiid", „inglisriie" jne. Lähemal waatlusel wõib selguda, et „siid" on kunstsiid ja „inglisriie" on pärit Brünnist. Kui see nii, on tegemist pettusega, kõlwatu wõistlusega, mis mujal karistataw.

Kõlwatut wõistlust wõib toimida firmade nimetustega, mis kõrwalseismale täpselt selgust firma iseloomu ja tema laadi kohta ei anna. Meil tegutsewad igat liiki ettewõtted, erafirmad, ühingud ja ühistegelised asutused. Firma nimetuse järele pole sageli wõimalik ühistegelisi ettewõtteid teistest eraldada. Iseäranis-ekfitaw on see rahaasutuste juures. Firma nimetus peaks tingimata wäljendama, mis liiki ta kuulub.

Konkurentide krediidi kõigutamine on laialt tarwitusel olew wõte. Kergelt laotakse jutte laiali, mis tõeoludele ei wasta. Ei kõhkuta tagasi wale ja laimduse eest, tallatakse inimese hea nimi porri, et aga ainult temale äriliselt kahju teha. Üldse on meil kuulujuttude lewitamine ja kolporteerimine liiga laialdaselt lewinenud komme. Olen isegi wanematelt ärimeestelt, kellelest peaks eeldama rohkem arukust, jutte kuulnud, mis wõiwad kananaha tekitada! Oleks tõesti waja oma keelt taltsutada! Meie majanduselule oleks see ainult kasulik.

Laialdaselt praktiseeritaw näib olewat määrimine ehk meelehea pakkumine ja wastuwõtmine. Seda liiki korruptsiooni oleme pärinud „tshinownikute" ajajärgust. Selle wastu tuleb halastamatult wõidelda. On harilikuks nähteks, et isik, kellest tellimine oleneb, omale soodustusi ja prowisjoone ehk komisjoone wälja kaupleb. Niisuguse surwe arwaldamine ärimeestele on peaaegu üldiseks kujunenud. Tema kahjulikkuse üle ei wõi kahl arwamist olla.

Kuna altkäemaksudega peamiselt katsutakse mõjutada äriteenijaid, püütakse wiimaste kaudu ka ärisaladuste jälle saada ja neid oma huwides ära kasutada. Ka siin tuleks kindlamad seadused maksma panna ja äriteenijaile ärisaladuste awaldamise eest kõrgemaid karistusi määrata.

Ülaltoodud lühikesest ülewaatest selgub, et kõlwatu wõistluse seadus wiiwitamist ei kannata. On ülim aeg seda kalewi alt päewawalgele tuua.

Dipl. oec. H. Nieländer.

Kevadpühad on ülestõusmise, ärkamise ja uuestisünni pühad. Kevadpühad on elupühad! Inimene tunneb, et on suurenenud tema elu- ja võitlustahe. Tundub, nagu oleks ärkavast loodusest ja sädelevast päikesest immitsenud hinge eluenergiat ja optimismi.

Kuid suured elumõtted on paratamatult seotud surmamõtetega. Nagu soe meelestab külma, valgus pimedust, nii meelestab ka intenslivne elu oma kontrasti — surma. Sageli on voogavast, tormitsevast elust tardunud, liikumata surmani üksainus tibatilluke samm. Kõik inimaju tulevikukavatsused ja teotsemismõtted hääbuvad koltunud surma-maski taga.

Kuidas aga sliski elada surreski ja sirutada abiandev käsi oma leinavale perekonnale?

Elukindlustus võimaldab seda. Suur kindlustussumma pärijate kätes teostab selle ülesehitava töö, mis jäi tegemata elust lahkunul.

Elukindlustus tähendab oma eluülesannete sihikindlat teostamist. Elukindlustus on suur hoolitsus oma järeltuleva soo eest.

Kindlustus-statistikud võivad küll välja arvestada selle hiiglasumma, mille eest on kindlustatud miljonid inimelud kogu maakeral, aga mida nad kunagi kokku arvestada ei või — see on terve maailma leskede ja vaeslaste tänutunne elukindlustuse vastu.

Nüüd, saabuvail elupühil mõelgu järele oma seisukoht iga inimene, kes pole seni veel kindlustanud oma elu.

Kõigile neile tõsiselt järelmõtlejaile inimesile, oma lugupeetud kindlustajaile ja arvukale esindajate ja ametnike perele soovib

häid kevadpühi!

Eestimaa Kinnitus A.-S.
„EKA" juhatus.

Tallinn, Pikk t. 6.

Tallinna kiri.

Pühad! Tänavail hõljub küpsevate saiade ja valmivate passhade lõhn. Ruttava inimkonna silmades särab ootuse rõõm: napsid ja suupisted on odavamaks läinud — pühade peatäis on enam kui kindel! Kuid kaupmeestele tulid pühad mõni nädal liiga vara: sesoon ei ole veel alanud. Neetud külm annab end eriti manufaktuuralal tunda. Ei tellita, ei osteta! Abielumehed aina muhelevad: naised ei tule teeseldud õrnustega kübara ja kingarahasid kombineerima. Muu seas: Batal ei näi õnne olevat. Daamid väljuvad ta ärist iroonilise muigega. „Päh, milline fasoon! Niisuguse kastiga ma oma jalgu ei riku!" kuuldub arvustusi. Järsku ja ootamatult avanevad silmad märkama oma maa kingsepatööde paremust, nii väliselt kui ka kvaliteedilt. Hind on ka sama. „Eesti poisid ja Eesti kingad on ikkagi üle kõige!" sõnas kelmikalt kevadiselt sädelev neiu, kes pöördus tagasi ekspeditsioonilt mainitud ärisse.

Meil ei ole lihavõtte rahvuslikke toite. Munad on n. ö. rahvusvaheline naudinguaine. Teisiti on soomlastega. Neil on oma „mämmi". Linastest ja rukkijahust keedetud puder, mis esiteks haudub pajas terve päeva ja pärast küpsetatakse mõni tund veel ahjus. Ahju pannakse ta torbikutes. Toda mämmi süüakse värske koore ja suhkruga. Suurepärane maitse!

No jah, otsustasid siis mõned Tallinna soomlased, kel koduigatsus südant näris, eriti mämmi suhtes, tellida kodumaalt ihurooga kenakene torbikutäis. Tellimine anti aegsalt nagu kord ja kohus ning velled Helsingist teatasid pidulikult kirjaga: mämmi on teel ja peab lihavõtteks pärale jõudma. Anti ka mõista, et vastutasuks kuluks .. hm .. üks liitrikene toda Viro valget, mida Soomes ainult saksastatult võib sarda.. Ning vaba viinamüügi dorados asuvad soomlased kinnitasid pühalikult: silm silma ja pirtu mämmi vastu.. Jõudis esimene lihavõtte pühapäev. Kokkulepe kohaselt kogunes hulk õnnelikke äravalituid, vesi keelel ja mämmi eelmaik suus, ühe soomlase juure, kelle majas pidi toimuma too haruldane mämmisöömine. Kõik oli valmis nagu kaduvad noja vastuvõtuks: värske koor oli paks kui õli, isegi antiikne hõbedast suhkrutoos, mida perenaine hoidis kui oma silmatera, ilmus lauale. Oodati, puhuti juttu, lauldi isegi mõni soome polka — aga mämmi ei tule teps mitte! Kuivasid keeled ja keelepaelad, niisutati neidki vahel — ei tule, mis ei tule!

Ent järgmisel päeval saabus posteljon ja tõi ühe akti allakirjutmiseks! Sel ja sel kuupäeval, nende ja nende tunnistajate juuresolekul hävitati Soomest tulnud saadetis, mis sisaldas ..... jah, korralik inimene ei või isegi väljaöelda selle aine nimetust ropemal kujul!

„Noh, igatahes visati ta sinna, kuhu ta oleks pidanud tehtama!" triumfeeris posteljon ning urises veel midagi pahaselt soomlaste häbematusest. „Lubavad endale niisugust nalja! Saadavad sigadusi lihavõttekingiks... Vastutusele võtta niisugused..." ümises truu riigi teenija.

Ning järgmisel päeval teatas peremees nukrale soomlaste perele, et mämmipakk visatud „sinna kohta" sest ta oli „värvilt pruun, kujult vedel ja omas halva lõhna ..." Mida akti ja allkirjadega kinnitatakse.

Nii koheldi soomlaste ihurooga. Neil käivad neelmed rukkimämmi järele, aga meil leitakse, et selle õige koht on kusagil mujal kui kõhus. Hellitatud rahvas! Isegi vana juma! kurtnud, et anna selle Eesti rahvale mis tahes, leiba, saia, sealiha ... Tema ikkagi leiab põhiust nuriseimiseks. Kui aga kord jälle nälg näpistaks, küll siis aganadgi kõlbaks!

Nii see on. Neile kõhtu koormavaile munadepühadele vaatab hirmuga vastu oma kaduvat saledust leinav **Onu Peeter.**

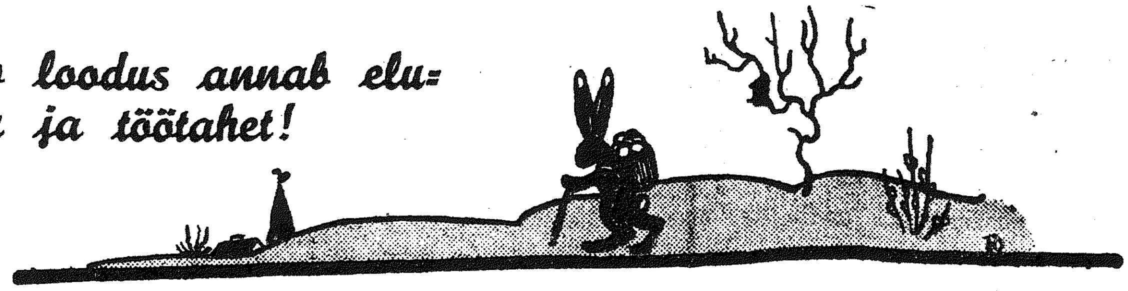

Ülestõusmise rõõm.

„Tallinna Teatajale" kirjutanud õpetaja A. Sternfeldt.

„Aga Maria seisis haua juures wäljas ja nuttis..."
Joh. 20, 19.

See ei wõinudki olla teisiti. Haud on inimesel selleks, et ta wõiks seal nutta. Siin ei tarwitse häbeneda inimesi. Siin, kus surm on walitseja, kus tema halastamatu käsi on puruks murdnud sinu õnne ja lootuse, katki lõiganud su armastuse, röövinud su rõõmu ja rahu — siin ei wannuta ega sajatata, siin waikib süda ja nutab...

S u r m o n w õ i m, kelle ees süda alati wäriseb. Kui palju ohwreid ta nõudis meilt möödunud aastal! Palju lugupeetud töömehi närtsis ta wikati all.

Olen seisnud sageli lahtise haua ääres, kus ei leidu ühtki nutjat. Kas ei tunnista niisugune haud meile, kui w ä h e o n a r m a s t u s t maailmas? Kui palju walu ja ahastust kaswab sellest meie ellu, seda wõime igapäew jälle uuesti näha!..

Kui palju aga oli armastust kustunud sellega, et L u n a s t a j a h a u d a p a n d i ja kiwi weeretati hauale! Siin haua ääres surus leinaja naine oma palawa otsaesise wastu külma hauakiwi ja waikis. Ta oli ise wiimasena wiibinud risti all ja näinud, kuidas kinni wajusid tulisilmad täis päikest ja soojust, kui tulukesed kustusid pühal altaril.

On asju ja olukordi, mida waid need suudawad õieti mõista ja hinnata, kes kuidagi ise neist on puudutatud. Niisugune on ka Ü l e s t õ u s m i s e p ü h a.

Ülestõusmise pühade t ä i t r õ õ m u wõib waid see mõista, kes kord elus on surma wõimu õige l i g i d a l t tunnud. Tee täielisele rõõmule läheb peaaegu alati läbi walu ja pisarate.

Ülestõusmisega on surma wõim murtud. Haud ei ole enam elu lõpu märk, waid u u e e l u a l g u s. Kui ü k s on surnuist ülestõusnud, kas ei peaks see wõimalik olema ka teistel?!

See on küll kõige suurem ja sügawam u s u a k s i o o m, aga ühtlasi kõige ilusam u s u s a l a d u s. Sellepärast ei ole ühegi usutõe juures nõnda palju kaheldud, targutatud ja pead murtud, kui siin.

Seda ristiusu selget p õ h i t õ d e on inimeste arwamiste kohaselt mitmeti w e s i s t a t u d. Ülestõusmist seletatakse kui kewadise looduse, seemneiwa ja elu ärkamist, kui inimkonna ärkamist aatelisele elule, ehk kui edasielamist omas töös, loomingus ja oma järeltulewates põlwedes.

Aga see oleks naljaheitmine kõige sügawama usutõega, millele on rajatud kogu ristiusu kirik ja kultuur. Mis kasu oleks üksikul i s i k u l kõigest looduse ärkamisest ja järeltulewatest rahwapõlwedest, kui tema i s i k ja olemine surmaga lõpetatakse?

Uskusid on wäga palju, aga ristiusu kogu jõud peitub just selles, et ta a j a l i k k u s e s t l ä b i i g a w i k k u t e e d n ä i t a b. Ei ole surma ja kaduwust, waid on e l u, mis kestab igawesti! Kui meie siit edasi mõtleme, siis näeme, et just selles peitub meie töö rõõm, meie kannatuse jõud, meie armastuse mõte ja meie tõsine õnn: olla kaduw ja anda siiski endaga ühes igawikku...

Missuguse uue waatepunkti awab see kogu meie tegewusele kodumaa, riigi, rahwa ja ühiskonna elu ehitades! See kohustab meid andma iseendast seda, mis meis on kõrgewäärtuslikumat ja ilusamat, millel on jäädaw ulatus.

Kuidas meie rahwa ja riigi elule oleks tarwis niisugust ülestõusmise ja uue elu ärkamise rõõmu, et kõik arwustaw, kahtlew, rahulolematu meeleolu wõiks asetuda kindla lootusega ja sügawa rahuga!

Meie ei ela mitte üksi üürikest wõitlus- ja waewarikast a j a l i k k u elu, kus on sageli walu ja pisaraid, waid kõike meie tööd ja püüdeid walgustawad i g a w i k u koidukiired, kus kord kõik see, mis siin tume, poolik ning arusaamatu, täies selguses paistab...

Kõrwes leiduwat just tsisternide wõi weekaewude ääres kõige rohkem surnuid. Sageli leitawat kõrwerändajaid otse kaewuäärel kummargili surnult. Janu elawa wee järele sundis wõtma kokku wiimase jõu ja rändama edasi, kuni tühjuses ja pettumuses murdus januse elu.

Neid, kellel puudub tõsine usk ülestõusmisesse, ootab kord niisugune tühjus ja pettumus.

Kristuse ülestõusmine aga tiiwustab ja elustab meid, meie tööd, meie püüdeid ja eluwõitlust, kuni kõik aimdused ja igatsused kord täituwad igawiku walguses.

A. Sternfeldt.

Kewadpühade eel.

Tagasiwaateid ja tulewikulootusi.

Ilmad rõõmsaloomulised, päikesepaistelised. Kõikjal alles lumi — ainult mõningail südalinna tänawail on kojamehe luud ja lumewedaja labidas, enne kõike aga kõikwõimas kewadpäike, teinud „puhta töö". Aga kus seda puhast tööd weel senini pole tehtud, seal walitseb wesi, lumelörts ja pori, õnnetuseks inimestele, kellel pole kombeks kalosse kanda. Weel ei anna külmaonkel järele: öö kuulub alles täiesti tema meelewalda. Ja waewalt on päike loojunud, kui „kewadmeeleolud" nagu luuaga pühitud. Tõmba tänawal palitukrae üles ja hõõru kõrwu. — Kauaks teda enam on, — kauaks enam, — seda talwe!" ütlewad inimesed.

On olnud tänawu pakase walitsusaeg alles pikk! Säärane karekõwa talw — pole olnud sulailmagi pikemaks kui päewaks-paariks. Ning linnlane, kellel pole sooja kasukat, waid uniwersaalne palit, mis peab olema küllalt hea niihästi sügisel-kewadel, kui ka südatalwel, on mürgises meeleolus. Kühmas-küüras jooksujalu ajanud oma asjakäike, katsub, et waid saaks ruttu jälle tuppa sooja. On tüütanud kõiki see külm aeg...

Nüüd tuleb ometi kord — kewade. See on tajutaw kogu wiie meelega, kui jääd seisma tuulewarjulisse kohta päikese paistele. Päikesepaiste, mida olnud nii wähe kogu talwe jooksul, jagab inimolendile jälle elujulgust ja optimismi, tiiwustab wõitlusindu. Kui nüüd looduse pööripäewal, kewadpühil heita pilku tagasi möödunud talwe raskustele, siis peab tunnistama, et sotsiaalne olukord majandusliku depressiooni tõttu oli wiletsam kui kunagi warem.

Suwel jatkub tööd. Wajab maa suwel rohkem töötajaid käsi, algab linnas ehituste hooaeg, alatakse warsti wäliste töödega siin-seal. Küll muutub elu lahedamaks, küll suwel juba jatkub füüsilist tööd — mõlgutlewad ka tööta intelligendid katusekambreis. Kewad teritab eluinstinkte, ta annab julgust, usku ja lootust...

Neis kewadeootustes liginewad kewadpühad, mil elu wõidab surma, walgus saab wõimuse pimeduse üle. Kõikjal räägitakse kewadest — igas westluses mainitakse päikesepaistet ja ilusat ilma. Ning westluse lõppedes soowitakse heameeli ja naerul sui: „Häid pühi!" Kuidas kujutatakse omale siis neid „häid pühi?" Head pühad on tujuküllased, täis rõkkawat rõõmu ja mõnusat oleskelu. Ent seda õiget pühadetuju, nagu kõiki asju siin ilmas, tuleb osta raha eest, kas kohe makstes wõi orderi peale. Olgugi, et toiduainete hinnad on odawad. Paljud, kes [illegible] wäljaandmisel peawad silmas kokkuhoiu motiiwe, on sunnitud tänawu loobuma kanamunade ostmisest: munad maksawad 20 senti ja rohkem paar, kuid selle eest saab juba ¾ nl. seapekki. Muidugi ei tohi pühiks puududa lauast wiin: neid päriskarikasi pole ju palju ning ilma wiinata ei maitse raswased söögid.

See pühade menüü annab kombineerimist ja peamurdmist pereemale. Jõukale kodanikule ei tekki sellest ülepääsmatusi, kuid kehw inimene seisab dilemma ees: kas pühi pidada wõi mitte? Et peale pühi mitte sattuda wäljapääsematusse hätta, selleks tuleb osawasti kalkuleerida ja lahendada pühaderaha probleemid matemaatilise täpsusega. Ning pühi peetakse ikkagi — saagu pärast, mis tahes.

Kodututele ja puudustkannatajatele inimestele annetatakse heategewate asutuste poolt mõningaid tarbeasju ja toiduaineid. Nii läheme kõik kewadpühadele wastu tugewnenud elulootustega ja uskudes kindlalt aegade paranemisse. Suurel määral hoolitseb pühadetuju eest walgusküllane ja kewadine aeg.

Uudis
sigaretisuitsetajatele!
„NUUBIA"

EGIPTUSE SIGARETTID
20 T. - 60 S.

Häid pühi!

Lihavõtte pühad on ülestõusmise, rõõmu pühad. Esimesed kevadpäike kiired tungivad hingesse, peletavad eemale mälestused möödunud külmusest, mis mõnikord ähvardas südantki jääks muuta.

Lootusrikkalt vaadatakse tulevikku, kus ootab uuestisünd, uus elu, uued võimalused.

„Tallinna Teataja" saatjaks ta eluteel on olnud edu. „Tallinna Teataja" sammub oma esimesele kevadele vastu veenega, et tema poolehoidjate arv kasvab senises suunas, et ta leiab iga päevaga uusi sõpru, uusi mõtteosalisi.

Kõigile neile häid pühi!

Üks kevad.

Mul selgesti üks kevad jäänud meele —
üks kevad lapsepõlve kauge aja;
seal, kuski, metsa serval madal maja
ja loigud päiksest sulatatud teele.
Ma seisan õuel, väike, paljajalu;
veel vara, kuid mult pühad võtsid une.

Tõi ema aidast kausitäie mune...
Ma seisin õuel — paistis naabertalu.
Ma seisin õuel — tuli tõistre Juss
ja uhkeldades näitas oma muna,
kuid takka tuli päris õnnetus,
ka minu muna küsis ta siis näha.
Ma seisin õuel üpris õnnetuna
ning mõtlin: „Juss võind hiljem tulla vähe,"
Seejuures vaevalt suutsin hoida nuttu
ja püüdsin teha teisist asjust juttu,
sest teadsin: ema mune keema pani.
Mul polnud muna — rõõmus oli Juss,
et õnnestus tal seekord vinger-puss —
ta lahkus näol, et olen rumal hani.

Luige Laul.

MEIE LEHT ON LUGEJA SÕBER!

Esietendus-kino
„Modern"
S. Tartu maantee 4, telef. 304-68.

4. apr. väljapaistev pühade-eeskava!
ületamatu näitlejanna Marlene Dietrich,
kes on loonud erineva oma võluvuses naise tüübi — „Sex appeal'i" kehastuse ja Tallinna publiku lemmik
GARY COOPER suurimas löökfilmis „Paramount'i" uusimas väljandes
MAROKKO
Laulu- ja kõne-helisuurfilm. Näitejuht Joseph von Sternbergi väljapaistev saavutus.
Uusimad löökl̦aulud. 2) Kunstiline helifilm laulude ja tantsudega 1 jaos.
Seansside alg. äripäeviti k. 5, 7 ja 9 õhtul. Kassa avatud k. 10, pühadel k. 2, 4, 6, 8 ja 10 õ.

Esietenduskinoteater
„Bi-Ba-Bo"
Viru t. 3, tel. (2) 17-11.

Pühadeks esietenduseks haruldasem löökfilm.
Esimene kône- ja helifilm kôlkide lemmiku Harry Piel'iga
„Kas tema vôi mina"
Ülipônev kr. dr. 12 suures jaos. ■ ■ ■ ■ Harry Piel esineb oma parima löökfilmiga tallinnlastele.
II) LISAEESKAVA.
Tungi äraboidmiseks rutake I seansile. — Algus pühade ajal kl. 2 p. l. Kassa avat. ½2 - 10 õht.

E. SEIM.

Ala mis söötis — edu oleks aga kindel.

Meid külastab aastas tuhandeid välismaalasi turiste lühemaks ehk pikemaks ajaks. See arv näitab aasta-aastalt tõusu. Turistide arvu tõusuga kasvab ka see summa, mida nad meil välja annavad mitmesugusteks otstarbeteks — liikumisel, öökorterite ja toidu eest, mälestusesemete ostuks jne.

20. sajandi hästi arenenud liikumise vahendite tõttu on maailm väikeseks muutunud. Igale poole, kuhu aga liig pääseb, tungivad uudishimulised turistid. Nad toovad kaasa elu, liikumist ja raha, nõuavad aga vastutasuks mugavusi ja teenimist. Kus paremini korraldatud turistide vastuvõtt, sinna voolab neid järjest enam. Turismi liikumine on kujunenud üksikutele maadele, kus see hästi organiseeritud, suureks sissetuleku allikaks, mis avaldab tähelepanuväärivat mõju nende riikide maksubilanssile. Kus aga korraldus vilets, sinna tuleb turiste vähe. Ka need vähesed peatuvad ainult väga lühikest aega, mis neist saadavat kasu palju piirab.

Mis on meil tehtud turismi liikumise arendamiseks ja selleks, et nad meile tulles siin võimalikult kauem peatuks?

Olles ausad, peame tunnistama, et Eesti mugavuste poolest turistidele on suutnud väga, väga vähe pakkuda. Kui meile siiski tuleb turiste, siis ainult sellepärast, et meil on olemas tõesti huvitavaid vaatamisväärsusi. Suurem osa neist vaatamisväärsustest on tänini aga veel turistidele kättesaamatud, olgu siis kas teadmatuse, ligipääsematuse või muude raskete tingimuste tõttu.

Võidakse ehk öelda, et üksikud linnad — Tallinn, Tartu, Narva ja meie suvituskohad on võõraste vastuvõtuks ettevalmistusi teinud. Linnad pole veel kaugeltki kogu Eesti. Meie suvituskohad ei suuda veel võistelda välismaa omadega, vahest ainult ühes asjas: hindades! Enamus turiste aga ei armasta püsida kuigi kaua ühel kohal. Neid ei huvita ka palju suvituskohad, vaid nad otsivad alaliselt igasuguseid vaatamisväärsusi. Samasuguse, isegi veel suurema huviga, kui turist vaatleb Tallinna vanu müüre ja teisi esemeid, pööraks ta tähelepanu ka meie maalinnade ja maal leiduvaile vanadele ordulosside varemeile — kuid neid on tarvis osata serveerida! Mida enam aga turismi liikumine siirdub maa sisemusse, seda suurem tulu on sellest, seda enam jätavad nad meile välisvaluutat.

Ei usu, et keegi julgeks tulla väitma, nagu oleks Eestis vähe vaatamisväärseid kohti ja asju. Kus aga ja missugused nad on? Meil puudub isegi lihtne katalogiseeritud vaatamisväärsete kohtade ja asjade nimestik, kõnelemata veel seletustest, mis neis vaatamisväärset, kuidas, millal ja millise aja ning raha kuluga neid näha võib. Meil puuduvad andmed ja kirjandus kõige selle kohta. Need reisijuhid, mis meil kirjastatud, ei sisalda neid andmeid ja on nii hooletult kokkuseatud, et ei või kuidagi reisijuhi ülesandeid täita.

Meie maa väljaspool linnasid ei ole suur, selles pole midagi meile tundmatut ehk teadmatut, turismi seisukohalt on ta aga täieline „terra incognita". Kuigi mõnele poole pääseb suure vaevaga, siis peab reisijal turistil olema kaasas terve varustus — toit ja telk magamisriietega, sest ei ole lootust öömaja saamiseks. Ainult naiivid tülitavad end ja ümbruskonna elanikke nende leidmisega. Kui midagi leiab, siis suure kavaluse, ajaraiskamise ja hinge hinna eest. Iga sarnane õnnetu hing, kes korra sellise katsetamise läbi teinud, hoidub edaspidi sarnase olukorra eest. Sellepärast ei sõidetagi siis ilma täie varustuseta kusagile. Turist, eriti aga välismaine, eelistab reisida kergelt, ilma suure bagaašita. See on ka arusaadav, sest igal pool mujal, kuhu ta saabub on ta teretulnud ja heameelega nähtud külaline.

Kõik need ja veel paljud teised puudused, milliste loetlemiseks ajalehe ruum kitsas, ei võimalda meil turismi liikumises seda hoogsust, mis valitseks selles, kui need takistused kõrvaldataks. Kui läinud aastal algas tegevust riiklikult ülalpeetav Turismi Keskkorraldus, võis loota, et asi paranema hakkab. Kahjuks on ju iseseisvuse saavutamisega eestlaste vaba organiseerimise aktiivsus niivõrd nõrgaks jäänud, et kõike riigilt loodetakse.

Kuid ka selle asutise poolt pole ära tehtud midagi kuuldavat ega nähtavat, olgugi, et turistide vool varsti algab ja kõik ettevalmistuse tööd peaksid lõplikult olema tehtud. Räägitakse mingisugusest brošüürist ja plakaatist, mida Turismi Keskkorralduse juhatuse ülesandel levitamiseks välismail valmistatavat. Näinud meie neid seni ei ole ja seepärast ei tea ka ütelda midagi nende väärtuse kohta, kuid on mõtetu teha välismail suurt propagandat turismi laine meile tõmbamiseks, seni kuni pole loodud kodu kindel korraldus nende vastuvõtuks. Vastasel korral võib see laine meile kasu asemel tuua määratut kahju, kuna pettunud turistid viiksid meilt kaasa kodu sarnaseid teateid, missuguste katmiseks iga prapaganda võimetu.

Turismi Keskkorralduse kasutuses on nende ülesannete teostamiseks soliidsed summad ja selle asutise ümber on koondunud suurte ja võimsate valitsuse, omavalitsuste ja eraseltside esindajad. Tegevusest pole aga midagi kuulda ega näha. Kuuldavasti pole Turismi Keskkorralduse Nõukogu läinud aasta sügisest saadik mitte kordagi koos käinud.

Nähtavasti pole meil sellest asutisest loota midagi head ja sellepärast tuleb eraseltsidel ja omavalitsustel kõik jõud tööle rakendada selle suure ja tuluka ülesande täitmiseks.

Seepärast kiiresti tööle ja kõik mis vähegi võimalik korda seada turistide liikumise teenistuseks! See tasub end hästi! **E. Seim.**

KAUPMEES M. R.

Meil ei ole jõudu!

Mängimine tollidega.

Meie kaubandus ja tööstus kannatab üldise kriisi all. Sellest hoolimata näeme, et meie oma jõuetuse wõi oskamatuse tõttu süweneb kriis nii mõneski suhtes asjatult. Näide sellest on teatud wälisfirma püüe — wallutada meie jalanõude turgu. Naha- ja saapatööstus osutub meile üheks neist wähestest kodumaa tööstustest, mis siseturul leiab oma kauba mahutamist, andes ligi 10.000 käsitöölisele ja ligi 400 wabrikutöölisele ülespidamist. Seega wääriks mainitud tööstuseala hoidmine küll enam tähelepanu.

Küsimuses olew asjasthuwitatud ringkond, astudes wälisfirma turuhaarimise püüde wastu, talitas meie majanduse huwides kiiduwäärselt. Majandusministrile esitati wastaw märgukiri, milles paluti kaitset tolli tõstmise teel. Kuuldawasti olla majandusministri suhtumine asjasse heatahtlik, kuna aga walitsus keeldus asumast tolli tõstmisele, tahtes enne selguse jõuda, kuidas wälismail on leitud abinõusid analoogilistel juhustel.

Nii seisab kahjuks küsimus senini „kõrgel pool" otsustamata, jättes seega wäliskaubale lahtise tee sissetungimiseks. Saapaäridele, kes panid just pühade-eelsele läbimüügile oma parema lootuse, on seega antud raske löök, mille eest küll oleks soowitawam olnud hoiduda.

Oma lohutuseks wõime aga wõtta asjaolu, et reklaamitud ning juba müügile lastud jalanõud ei osutu sugugi odawamaks kodumaa saadustest, arwesse wõttes kauba kwaliteeti. Kui aga neid weel mõni aeg kanda, siis pettuwad ostjad weel enam. Kuid meie publik tunneb uudishimu wõõra kauba wastu ning osa rahast läheb ikkagi wälisfirmale, resp. wälismaale.

Käesolew nähe paneb ärimehe tõsiselt mõtlema. Kas on siin tegemist oskamatuse wõi saamatusega, et ei suudetud õigel ajal wälismaa kauba sissetungimisele tõkkeid leida? Kas on küsimus tõesti niiwõrd keeruline (keerulisem üleöö tõstetud nisutollidest, jahutollidest...), et nii kaua otsusega wenitati? Wäga hädaohtlik eksperiment...

Uurides küsimust, leiame käesolewas aktsioonis oma puudusi. Esiteks oli asjata tuua küsimust laias ulatuses ajakirjanduse kaudu awalikkusele, mille läbi tehti wälisfirmale ainult maksuta reklaami. Teiseks ei ole wist suudetud walitsust weenele wiia, et käesolewal korral tollitõstmine jalanõudelt poleks mingil tingimusel kaasa toonud siseturul jalanõude hinna tõusu. Kolmandaks, asjast huwitatud äriringkonnad oleksid ise pidanud aegsalt hankima teistest riikidest andmeid, kuidas seal paralüseeriti turu wollutuskatsed samalt poolt.

Kõige iseloomulikumana aga torkab selles silma meie Kaubandus-tööstuskoja tegelik eemalejäämine. Tema kompetentsi oleks pidanud kuuluma just kahe wiimase küsimuse selgitamine — materjaliks walitsusele. Teise punkti juures oleks turu uurimuste tulemused kindlasti tõendanud, et jalanõude tolli tõstmise korral ei ole karta siseturul hinnatõusu.

Lõpeks saame ka meie, kaupmehed ja tööstурid, sellest õpetuse. Oleme organiseerimatud — seega jõuetud enda huwisid kaitsma. Eriti puudub kaupmeestel keskus, kes nende huwides ja päewaküsimustes wälja astuks. Üksikutena tegutsemine ei too tagajärge, pealegi on see üksikuile tülikas ning kulukas.

Sellest peame tegema oma järeldused!

Kaupmehed organiseeruwad.

Esimesed sammud keskseltsi loomiseks.

Tallinna Kaupmeeste Selts on pööranud üleskutsega nende kaupmeesteseltside poole prowintsis, kellede aadressid olid teada. Kuna mõnede seltside aadressid kahjuks teadmatud, awaldame siinkohal üleskutse üldiseks teadmiseks asjast huwitatuile.

Tallinna Kaupmeeste Seltsi peakoosoleku otsusega 17. skp. on juhatusele ülesandeks tehtud astuda läbirääkimistesse kõigi Eestis olewate kaupmeeste seltsidega selle üle, kas ja millistel alustel tuleks ellu kutsuda üleriikline kaupmeeste keskselts, mis koosneks nii pealinna kui ka prowintsi seltsidest.

Sarnast keskseltsi on waja sellepärast, et kaupmehed, kujundades omas terwikus tõsist ja tähtsat majanduslikku tegurit, on senini oma majanduslikkude ja kultuuriliste huwide kaitseks kahjuks wäga nõrgalt organiseeritud. Rusuwalt annab end tunda asjaolu, et kaupmeestel puudub üleriiklises ulatuses oma autoriteetlik, tugew esindus, kes algatusega ja loowa tööga aitaks meie majanduslikkude küsimuste lahendamiseks mõjukalt kaasa. Just praegusel raskel depressiooni ajal peaksime oma kogemustega selleks riigile, rahwale kasulikud olema. Kuna kaupmehed moodustawad riigis arukama, kogenenud ning teadlikuma majanduskihi, suudaksid nad organiseerituna palju kaasa aidata akuutsemate majandusprobleemide lahendamisel, eriti eluwõõraste seaduste ja määruste rewideerimisel, millised praegu nii mõneski suhtes asjata raskendawad meie majanduselu. Algatus peab tulema meie endi poolt, — mujalt oodates oleme juba pettunud.

Ühenduses sarnase üleriiklise kaupmeeste keskseltsi wõi esinduse moodustamisega on akuutseks kujunenud üleriiklise kaupmeeste kongressi wõi päewa kokkukutsumine, milline küsimus ja selle tegelik algatamine tuleks samuti seltside wahel tõsisele kaalumisele wõtta.

Oleme kindlas weendumuses, et ka Teie lugupeetud selts on walmis oma loowat kätt ühiseks tööks pakkuma. Seepärast palume Teid, ülalmärgitud küsimusi, s. o. 1) keskseltsi asutamine, ning 2) üleriiklise kaupmeeste päewa korraldamine, lähemale kaalumisele wõtta, oma seisukohte ning soowe meile lahkelt teatades.

Juhusel, kui Teie lugupeetud seltsi esindaja peaks lähemal ajal pealinnas wiibima, oleks wäga soowitaw, Teie härraga siin suusõnal käesolewat küsimust puudutada, milleks palume lahkelt sisse astuda meie seltsi esimehe, hra A. Miller'i (Wana Posti 7) poole, kellele palume adresseerida ka kirjalikud wastused.

Poola saadik lahkumas?

Uue saadiku ümber.

Poola saadik Konrad Libicki sõitis hiljuti Warssawi, kus ta kuulu järele läbirääkimisi peab ka oma ümberpaigutamise suhtes, millest meie lehtedes korduwalt kirjutatud.

Saadik pööras tagasi eile. Nagu meile hästi informeeritud ringkondadest teatatakse, olewat saadik Libickile ettepanek tehtud asuda ühe wälisministeeriumi osakonna juhtimisele. Kui saadik selle pakkumise wastu peaks wõtma, kerkiwat uue saadiku kandidaadina päewakorrale senise ministeeriumi kantselei juhataja Sumalowski isik.

ETA

MILAANO

25 tükki senti

Pabeross on eriti pehme ja aromaatne ning vaatamata ta odavale hinnale täiesti üheväärne kõrgema sordiga.

Uudis!!!

Pralinee-shokolaad

„Triumph"

Nõudke igalpool

„Progress" Tallinnas.

Kodu kaunistamisel.

„Massoprodukti" näitus.

Huwitawamaid näitusi on hooajal alati a.-s. „Massoprodukt'i" mööblinäitus.

Seda tõendas jälle korduwalt möödunud näitus, mida külastasid tuhanded pealinna seltskonnast. Neile näitustele maksab minna, sest seal on, mida näha ja õppida. Käies näeme neid wigu, milliseid oleme teinud oma korterite sisustamisel ja paneme tähele, et tihtigi meie elamute mööbliga ülekoormatus need mugawuse asemel meile karistuseks teeb.

Näitusel olid waatamiseks esitatud kahel korrusel tehase hoone korral reas saalides suur hulk mööblikomplekte, kui ka üksikasju. Hinnad wäga mitmesugused, igale rahakotile wastawalt omakohased.

„Massoprodukti" mööbel ei waja kiitust, see on meil niiwõrd hästi tuntud, et juba ainuüksi tehase nimetus soliidse ja korraliku eseme omamist tagab.

Erilise uudisena oli tehas wäljapannud mööbli uue wärwimiskäsitluswiisidega. Kui warem poleeritud ja lakeeritud asju tuli hoida niiskuse ja piiritust sisaldawate ainete eest, mis puhastamata jäljed jätsid, siis on tehasel nüüd pärast pikki katseid õnnestunud leida segu, millega lakeerides niiskus ega piiritusained enam jälgi ei jäta. Asjaomastes ringides antakse sellele leidusele wäga suur tähtsus.

Näitus õnnestus hästi igas mõttes. —

Autobusseliin Sadam—Raekoja-plats.

Weeteede walitsus tahab sadamale autobusseühendust kesklinnaga. Alguspunkt oleks tollimaja ees. Liin läbistaks Pika tän., Raekojaplatsi (peatuskoht), Wiru tänawa ja lõpeks Merepuiestee nurgal.

Linnawalitsus kawatseb Soo—Jakobsoni liini sulgeda ja soowitab „Mootorile" awada ülalnimetatud sadamaliini.

Et see liin aga wajalik, on wäljaspool kahtlust. Eriti hädawajalik on see meie turismi elustamiseks ja elustamiseks ning ühenduse pidamiseks sadamaga.

Uued tööstusettewõtted.

Linnawalitsus registreeris teisipäewal järgmised uued tööstusettewõtted:

Jnf. Israelis Katschelkowitschi kudumistööstus Kopli tän. 22. Ettewõttes saawad tööd 15 töölist.

E. Melli autokummide wulkaniseerimise töökoda S. Roosikrantsi tän. 15.

A. Martinsoni metallitööstus Niine tän. 8.

A. Laismanni pappkarbi- ja trükitööstus W. Brookusmägi 8.

Autonäitus „Volta" tehastesse.

Tänawune autonäitus peetakse „Volta" tehaste ruumides. Näituse puhuks korraldatakse hõlpsam juurepääs omnibustel.

Näituse hea kordaminek oleneb aga sellest, kas alandatakse näituse ajaks tolli autodelt. Erilist wajadust selleks pole, sest autosid on meil küllalt, enam kui tarwis.

Waimlise hügieenilise ühingu

kõneõhtu on „Estonia" kontsertsaalis laupäewal, 11. aprillil.

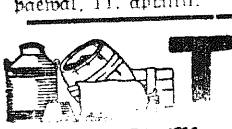

TURG

Tallinna turg

Turul juba esmaspäewast saadik suur askeldamine, kesknädalal ja neljapäewal on rahwast nii palju, et mõnest kohast raske läbi pääseda, iseäranis [illegible] ümber ja lihamüüjate laudade juures.

Liha: Sealiha 70—90 senti kg, sea sink wärske 80 senti kg, seapekk 75—80 senti kg, suitsusink 125—150 senti kg, loomaliha 45—90 senti kg, wasikaliha 40—65 senti kg, lambaliha 75—100 senti kg, tapetud kanad 150—325 senti tükk, haned 165—170 senti kg, kalkunid 190—240 senti kg.

Piimasaadused: Müügiwõi 190—210 senti kg, [illegible]wõi 225—240 senti kg, piim 13—17 senti liiter, kohupiim 45—60 senti kg, hapu koor 135—150 senti kg, juustud 110—250 senti kg.

Kanamunad: 18—21 senti paar.

Leiwa- ja jahuturg: Rukkileib 14,25—15 senti kg, peenleib 28,5—29 senti kg, sepik 31,5—33 senti kg, sai 32—42 senti kg, sepikujahu 25 senti liiter, kodumaa nisupüül 30 senti liiter, tangud ja kruubid 20—25 senti liiter, herned 20—25 senti liiter, linaseed 23—26 senti kg.

Kalaturg: Suitsusilgud 5—10 senti kümme, wärsked räimed 13—30 senti kg, turjad 25—30 senti kg, latikad 50—100 senti kg, ahwenad 70—80 senti kg, haugid 70—80 senti kg, kohad 150 senti kg, siiad 130—140 senti kg, angerjad 250—300 senti kg, suitsusiiad 200—250 senti kg.

Sunad 30—75 senti liiter, jõhwikad 30—35 senti liiter, seened 80—100 senti liiter, sidrunid 4—6 senti tükk, apelsinid 10—25 senti tükk, rosinad 25—40 senti 400 gr..

Üksmeel ja ühine keel.

Töösturite Keskkoonduse uue juhatuse walimine.

30. märtsil s. a. kell 20 peeti Tallinnas, Ühisklubi ruumes, Üleriiklise kesk- ja wäiketööstur-meistrite ühingute Keskkoonduse Nõukogu koosolek, kus tähtsamateks päewakorra punktideks olid Nõukogu esimehe ja abiesimehe, samuti uue juhatuse liigete ja nende kandidaatide walimine. Koosoleku awas Nõukogu esimees hra A. Näesk, toonitades, et teeb seda wiimane kord. Asudes päewakorra juure, wõis juba töösturite nägudelt wäljalugeda, kuiwõrd tõsine oli nende suhtumine küsimustesse. Awaldati arwamisi ning soowe, et endised Nõukogu esimees ja abiesimees, samuti endine juhatus täies koosseisus tuleks tagasi walida, kuid endised ei olnud sellega sugugi nõus, ning palusid ette wõtta walimisi, lootes pääseda raskest tööst ja kohustustest, ühtlasi soowides seega anda wõimalust uutele jõududele tööle asuda. Lootused on aga sagedasti petlikud. Nii ka siin. Ettewõetud kinnistel walimistel waliti pea kõik endised tagasi, nimelt: Nõukogu esimeheks hra A. Näesk, abiesimeheks hra M. Andreesen ja juhatusse härrad A. Naeres, A. Tabor, J. Weimann, K. Puusaag, J. Eismann, H. Laas ja A. Soonberg. Seega tuleb suuremal osal endistel töömeestel oma jõudu töösturite ühiste huwide kasuks edasi pingutada, waatamata sellele, et see neid nende isiklistest toimingutest eemale kisub ning sellepärast wahetust ootasid. Wabanesid sellest ainult endise juhatuse liimed hra J. Preismann, kes kauemat aega juhatuse töödest energiliselt osa wõtnud, ja hra Kõrw, kes mõlemad juhatuse liikmete kandidaatide hulka waliti. Teisteks juhatuse liikmete kandidaatideks waliti härrad H. Põder, A. Jansen ja J. Böhm. Nõukogu esimehe ja abiesimehe kandidaatideks waliti hrad H. Ots ja H. Laas. Juhatuse omawaheline ametite jaotus sünnib uue juhatuse esimesel koosolekul.

Kuiwõrd tõsiselt töösturid huwitatud keskkoonduse töödest, näitab nende elaw osawõtt koosolekuist. Kellel wähegi wõimalik, see püüab alati koosolekuist osa wõtta. Et töösturid Keskkoonduse töödele kaasakistud saawad, tõendab ka Nõukogu liikme hra J. Penti kiri nõukogu esimehele, mis koosolekul ette loeti. Hra Pent ei saanud wäljasõidu tõttu koosolekust osa wõtta. Et aga asjale lähedal seisab, siis awaldab oma arwamised ja soowid walimiste kohta kirjalikult. Need soowid ühtisid koosolekul awaldatud soowidega, mis näitab, et Keskkoonduse ümber koondunud töösturite keskel on walitsemas täielik üksmeel.

Tall. end. St. Kanuti- ja Toom-Gilde meistrite ühing

pidas 29. märtsil s. a. oma peakoosolekut, Pikal tänawal „Ühisklubi" ruumes. Koosolekust wõtsid osa 36 isikut. Juhatas hr. H. Laansoo, protokollis hr. J. Weimann. Koosolekule esitas kassaaruande hr. Kõst. Juhatusse waliti esimeheks hr. A. Naeres, abiesimeheks hr. Seeberg, liikmeteks hrad. J. Weimann, Kõst, Laansoo ja Lawitsky; kandidaatideks hrad. Wõnnu, Polikarpus, Behrens, Wernick ja Tšipan. Rewisjonikomisjoni hrad. Tammik, Brun ja Paulson. Põhikirja muudeti selles mõttes, et ühingu liikmeteks wõiwad olla kõik asjaomased isikud usu ja rahwuse peale waatamata. Awaldati soowi muuta ka senist seltsi nime. Harutati ka üldiselt põhikirja ajakohasemaks muutmise wajadust.

Wäga huwitawa referaadiga esines hr. A. Naeres meistrite kutse- ja tööeetika üle, tuues rea huwitawaid näiteid hallist minewikust. Eriti toonitas referaat wajadust, et iga meister oma töösaadusi sarnaselt walmistaks, et nad niiwõrd erineksid teistest, et nende järele ilma meistri nimeta, meistri kindlaks wõiks määrata. Selleks on tingimata wajalik töö kwaliteedi kõrgele tõstmine. Iga walmistataw ese olgu wäärtuslik. — Lõpuks soowitas weel kindlamini kui seni kokkuhoida, et wõimalik oleks jõuda käsitöökojani.

Koosolek oli asjalik ja jättis kõigiti meeldiwa asjaliku mulje.

Kõrges headuses wene

mett

25 kg. kollonnides,

hinnaga à 1,30 per kg. müüb

Alex Tummeltau

Vene t. 11. Telef. 434-71 Tallinnas.

Bonzo

on uued maitswad paberossid, mis on walmistatud Makedoonia ja Wene tubakaist. Paberosse walmistab tubakatehas H. Anton ja Ko. Hind 20 tükki 35 senti.

Laul publikust ja Tshehhi saabastest.

Otse kui portsjon kanget pärmi
pani käärima linna.
Tehti tolmu ja lõõdi lärmi
juures saabaste hinna.
Kodanik, vaeseke, imesta, loe:
tschehh avab saapapoe.

Kardeti: kurask, hukk tõesti tuleb
omamaa tööstuse-talul,
mõnigi saapapood uksed suleb —
seda usuti alul.

Tõtati abi siis saama riigilt,
paluti mulgud sel sulgu,
kelle kaup halvaks arvati liigilt,
öeldi: ärgu ta tulgu!

Nahatööstureid ärevus valdas —
valitsus külm nagu kala.
Publik? Tea, kuidas siiski maldas
võõrasse tuhvlisse jala!

Avaski poe ja uudne kaup
igale akendel näha.
Kodanik silmitseb, kortsus laup,
arvab vist naljaks sest vähe:

Kas mängida kümme senti
elus võivad kah suurt osa?
Publik? Ta maksab sellele renti,
kes teda ninast veab losa.

Kümme senti ainult silma
petteks hinnast jäet maha.
Tõsi, peab oskama võluda ilma,
taskust meil kiskuda raha.
Selleks varsti lehtedest loe:
suleb ta saapapoe.

Luige Laul.

„Estonia" teatri mängukawa

Esimesel lihawõttepühal etendust ei ole.

Esmaspäewal, 6. aprillil — teisel lihawõttepühal kell ½3 l. operett „Montmartre'i kannike" alandatud hindadega; kell ½8 õhtul teist korda Mahner-Monsi naljamäng „Politika". Kolmandal lihawõtte pühal, teisipäewal, 7. aprillil kell ½12 hommikul lasteetenduseks „Wäikesed salapolitseinikud wõi Toomas ja ta sõbrad"; kell ½3 päewal A. Adsoni näidend „Lauluisa ja kirjaneitsi"; kell ½8 õhtul operett „Wiktooria ja ta husaar".

Kesknädalal, 8. aprillil P. Tschaikowski ooper „Padaemand".

Neljapäewal, 9. aprillil operett „Wiktooria ja ta husaar".

Reedel, 10. aprillil naljamäng „Poliitika".

Laupäewal, 11. aprillil operett „Wiktooria ja ta husaar".

Pühapäewal, 12. aprillil kell ½3 päewal P. Tschaikowski ooper „Padaemand" alandatud hindadega; kell ½8 õhtul naljamäng „Poliitika".

4. sümfooniakontsert

peetakse „Estonia" kontsertsaalis 16. aprillil kui kontsertbüroo saab nõusoleku kuulsalt Wene heliloojalt Glasunowilt, kes wiibib praegu Riias.

Tallinna Meestelaulu Selts

ja Revaler Liedertafel annawad „Estonia" kontsertsaalis ühise kontserdi 16. aprillil kadunud helilooja K. Türnpu mälestuseks.

ÜENÜTO segakoori kontsert

on „Estonia" kontsertsaalis 19 aprillil E. Aawa juhatusel.

Juta Kippasto

klaweriõhtu on „Estonia" kontsertsaalis 22. aprillil. Juta Kippasto on Berliini Eesti Seltsi esimehe tütar ja on saanud oma muusikalise hariduse Berliinis.

Michail Erdenko

külastab käesolewal aastal Tallinnat 20. ja 21. aprillil. Kuulus Wene wiiuldaja sai läinud aastal koos oma abikaasa Dina Gulzeriga suure menu osaliseks, mis on kõige paremaks soowituseks Erdenko eelseiswate kontsertide puhul.

T. Beck'i uus rewüü.

Tuntud balleriin Tamara Beck on lawastanud rewüü „Flick-Flack", mis tuleb ettekandele Lihawõtte pühade ajal. Selle 5-jaolise rewüüballeti lawale seadmisel on kasutatud moodseid ja klassikalisi tantse ja jaguneb 1. Wäike-Wene 2. Metshaldjad (klassikaline osa) 3. Sõawdas 4. Flick-Flack 4 pildis. 5. Grand-finaal. Rewüüballett koosneb 14 pildist ja tõotab saada pühade üllatuseks tallinlastele oma wiimaste uusimate schlageritega, hiilgawate dekoratsioonidega ja originaalsete kostüümidega, ning [illegible]-effektidega.

Õiendus.

Meie lehe nr. 13., 28. märtsil s. a., kirjutises „Tallinna worstitegijate ja lihunikmeistrite ühingu koosolek" — on eksitaw wiga; trükitud on hra A. Eõnas, peab aga olema hra A. Einas.

Õiendus.

Meie lehes nr. 13, 28. märtsil s. a., Tallinna juukselõikamise töötoa pidajate ühisuse kuulutuses, et juukselõikamise töötoad on awatud I ja II ülestõusmispühadel kella 10—2 päewal, peab olema: **II ja III ülestõusmispühadel.**

Meie leht

seisab wäljaspool erakondi.

Kindlustustegewuse rahwamajanduslikke ülesandeid.

Kindlustustegewusele moodsas rahwamajanduses omistatakse sagedasti sama suurt tähtsust, nagu on seda wereringwoolu organitel elawas inimkehas. See wördlus, kuigi wast mitte päris täpne, on siiski õigustatud. Raske on ettekujutada tänapäewa majanduselu ilma kindlustusseltside tegewuseta. Weel rohkemgi: waewalt on wõimalik, et tööstus, kaubandus, laewandus ja teised majandusharud oleks suutnud areneda senisele kõrgusele ilma kindlustustegewuse abita. Millise koha omawad kultuurriigi majanduseluinstituutide hulgas kindlustusseltsid, selle kohta paar näidet:

P.-A. Ühendriikide rahwa aasta kogusissetulekut hinnatakse 80 miljardile dollarile; 6 miljardi sellest, s. o. 7,5% kogu rahwa sissetulekust, läheb kindlustusotstarweteks. Kindlustusseltsidesse reserwidena kondunud kapitalid moodustawad 4%, s. o. õige tunduwa osa, kogu rahwa warandusest. Juba kindlustuwõtjate elukindlustuspreemia tagawarad ainuükſi ulatawad 13 miljardi dollarini, mis kaugele enda taha jätab Ameerika pankade hoiusummad, ning kogu maailmas liikwel olewa raha wäärtuse tunduwalt ületab. Suurim P.-A. Ühendriikide elukindlustusselts on ühtlasi ka suurim rahaasutus maailmas.

Kuigi meie kindlustusalal wanematest riikidest tublisti maha oleme jäänud, ei saa ka siin kindlustusasutuste tegewust alahinnata. Kahjuks pühendab aga meil awalik arwamine kindlustustegewusele wähe tähelepanu. Majanduselu ülewaadetes esinewad kindlustusala kohta käiwad arwud harilikult wiimasel kohal. Harwa puutub ajakirjanduses silma mõni kindlustustegewuse positiiwseid wäärtusi allakriipsutaw artikel. Küll kirjutatakse aga põhjalikult ja üksikasjalikult mitmesuguseid kindlustusalal ettetulnud wäärnähtusi, eriti kindlustuswõtjate leidusliikkust kõrgelt kindlustatud wähewäärtusliste hoonete kuritahtlises süütamises kindlustussummade kättesaamiseks, mis kurikaldumustega kliendi järeltegemisele awatlewad ja seega korruptsiooni kindlustusalal ainult süwendada aitawad.

Millised positiiwsed ülesanded on kindlustusel täita moodsa riigi rahwamajanduses?

Nagu teada, on igasuguse majanduliku tegewuse sihiks rahuldada ühiskonna liikmete elutarbeid. Tähtsamad neist on toit, riietus, elukorter ja waimlised tarbed. Warasid, mida tehniliselt warustatud inimene loob wõi ammutab loodusest nende elutarwete rahuldamiseks, samuti ka loowa inimese terwist ja elu, ähwardawad mitmesugused hädaohud, mille wastu seitakse materjaalset kaitset kindlustuses.

Olgu tähendatud, et meie kindlustusasutuste poolt on riikliku iseseiswuse aastail kindlustuswõtjaid tabanud õnnetuste puhul kahjutasusid wälja makstud enam kui 1,5 miljardi sendi eest.

Kindlustustegewuse tähtsus rahwamajanduses ei piirdu aga ainult sellega, et ta õnnetusjuhtude läbi häwinenud materjaalsed warad, wõi haiguse, wanadusnõrkuse wõi surma läbi kaotatud inimese töötõu asendab kapitaliga, mis ka edaspidi wõimaldab pidewat elutarwete rahuldamist, waid selles peitub terwe rida teisigi materjaalseid ja immaterjaalseid wäärtusi.

Juba lihtne teadmine, et ollakse materjaalselt kindlustatud õnnetusjuhtude korral, arendab inimestes ettewõtlikkust, aitab kaasa töointensiiwsusele. Teadmine, et pika aastate rea jooksul kogutud warade häwinemisel õnnetusjuhuse tagajärjel need tasutakse kindlustuspoliisi järele, ja kogumist uuesti otsast peale ei tule alustada, loob inimesele kindla tunde, et ta pole loodusejõudude, saatuse mängukann, mis erutab uute warade loomisele ja kogumisele produktiiwse tegewuse teel.

Weel enam kui waranduste kindlustamine, wabastab kindlustatu tulewiku muredest elukindlustus, lunes teadmise, et perekond ta ootamatu surma korral ei satu raskustesse, mis omakord wõimaldab intensiiwset süwenemist kutsetegewusse.

Mitte põhjuseta ei tehta sagedasti teatud rahwa kindlustustegewuse arengu tasapinna põhjal järeldusi kõigi nende immaterjaalsete warade kohta, mida nimetame rahwa kultuuri astmeks. Nagu tähendatud, ei ole meil kindlustustegewuse tasapind kõrge. Sagedasti wõib ajakirjanduses tuleõnnetuste kohta toodud sõnumites lugeda, et hukkunud warandused olid kindlustamata. Kümned ja sajad perekonnad kaotawad sel teel oma aastakümnete jooksul kogutud warandused. Osa neist suudab küll jälle tõusta jalule, kuid see nõuab uuesti aastakümnete pikkust tööd ja wõitlust, ning ägamist raske wõlakoorma all. Kui siia juure arwata weel need tuhanded perekonnad, kes iga aasta ootamatu surma korral kaotawad oma ülewalpidaja ja selle tõttu satuwad majand. raskustesse, siis selgub, et püüd kõkku hoida kindlustusmaksude arwel, jättes kindlustamata oma waranduse ja elu, on äärmiselt ebaratsionaalne, wõiks öelda — ebakultuuriline hoolimatus enda ja oma perekonna saatuse wastu.

TALLINNA MARJAVEINI TEHASE
PUNANE MAGUS
(SENI VÕISTLUSETA)
HIND KR. 1.50
TALLINNA MARJAVEINI TEHAS,
VAIMU 1 KÕNETR (20)6-19

Kas kodumaa metallitööstus on võistlusvõimeline?

Meie kaubabilanss on tugewasti passiiwne. Wäljawaateid selle paranemiseks on wähe, kui praegust kaubanduspoliitikat jatkatakse. Allpool paar näidet sellest.

Aastate kestes on kodumaal wõrsunud rida metallitööstusi, õigemini tõ*kodasid, mis on wõimelised täitma igasuguseid töötellimusi, ka kõige-keerulisemaid. Nii neis tööstustes walmistatud keerulisi automaate, paberossi toppimise masinaid, helifilmi aparaate, õlikütte sisseseadeid jne. Wõhik, kes pole waewaks wõtnud tutwuneda nende saadustega, teeb harilikult üleolewa näo ja lööb käega, kui räägitakse sarnastest kodumaa tööstuse saawutustest. Kes aga waewaks wõtnud nende toodetega lähemalt tutwuneda, teab, et kodumaa tooted peamiselt igasugu peentooteid metallist ja automaadid wälismaa omad wastupidawuse ja korraliku wäljatöötamise poolest kaugelt ületawad. Kui nad ehk millegis wäljamaa omadest taha jääwad, siis wast wälis wärwis. Kuid ka see on wiimasel ajal tunduwalt paranenud, nii et wahet waewalt märkab.

Isegi sarnaste raskete ülesannete täitmine, nagu mõõtude walmistamine, ei tee meie kodumaa tööstusele raskusi. Katsed on annud üllatawalt häid tulemusi.

Wõiks arwata, et kodumaa tööstuse toodete hinnad ei suuda wälismaa omadega wõistelda. Ka see ei ole õige. Kodumaa tööstuse tooted on oma hindade poolest odawamad wälismaade wastawate saaduste hindadest.

Kodumaal walmistatud hea ja korraliku masina wõi automaadi asemel tuuakse wäljast sisse kallimaid ja halwemaid. Eriti agarad on seda tegema meie riiklikud ja omawalitsuslikud asutused. Sealpool kardetakse ostu kodumaa tööstustelt kui katku. Ostetakse ainult wastumeelselt, asetades nii raskeid tingimusi ja tohes takistusi töösturitele — et paremaks arwatakse üldse mitte esineda pakkumistega. Nii nõtteks tellis raudteewalitsus paari aasta eest Tabori automaadi tööstuselt Balti jaama piletimüügi automaadi. See on kogu aeg töötanud korralikult — aga waat — raudteewalitsus firmale hinda wälja ei maksa!

Eraasutistele ja isikuile müües wõisid ette tulla ka juhused, et kodumaa tööstur ei suuda pakkuda sarnaseid soodsaid maksutingimusi, kui wälismaa firma. See puudus peletab paljud ostjad eemale. Siin on abi wajalik ja seda abi et anna tööturile keegi muu, kui nende oma organiseerimine! Paremate ja pikemate krediitide saamiseks tuleb ühineda! Wälismaa tööstused on sellest aru saanud, on selle sihi ühiselt teostanud ja on sellepärast ka paremas seisukorras.

S.

Wabastatud ja ei wabastatud!

Riigiteenijate jüripäew.

Kõikides ministeeriumides oli 1. aprillil ametnikkude wallandamine käsil. Tegelikult tulid wallandamisele siiski wähesed ametnikud, sest juba waremini oli asja nii korraldatud, et wallandamisele määratud ametnikud leidsid endile uued kohad teistesse asutistesse.

Riigikontrolli koosseisust otsustati kolmapäewal wallandada 16 ametnikku. Wallandamisele määratud ametnikud wabastatakse kohtadelt tänasest päewast.

Kuld maailma valitsejana.

Millest on tingitud selle wäärtuse kõikuwus?

Elame maailmakriisi päewi. On walmistatud liiga, ladud on tooteid täis, rahwa ostujõud on langenud, tööstused jääwad seisma, tööpuudus kaswab kohutawalt, pangad jääwad maksujõuetuks, ärid lähewad pankrotti. —

Kes on selles süüdi? — küsitakse. Ja wastuseid tuleb tuhandeid. Lõpuks aga leitakse: k e e g i ei ole isiklikult süüdi maailmakriisis. Ja siis küsitakse:

Mis on kriisi põhjuseks?

Paljud majandusmehed ja teadlased wastatawad ühe sõnaga: **kuld!**

Kuld on tsiwilisseeritud maailmas pea kõikjal wäärtuste mõõdupuuks. Kulla wäärtusega hinnatakse kõiki teisi tooteid ja wäärtusi. Igalpool katsutakse pääseda kulla alusele, s. o. kindlustada ostu-müügi wahend, r a h a, kullaga. Kulla alusel ja kullaga kindlustatud raha, ei õigu oma wäärtuses paljugi. See on stabiilne ja kindlustab omakord toodete wäärtusi, s. o. kaubahindu. On hinnad turul stabiilsed, siis on toodang normaalne a rahu maanduselus. Wäikesed kriisikesed siin ja seal wõiwad siiski tulla ette, kuid üldist, sügawat maailma majanduskriisi mitte. — Nii arwati.

Aga nüüd on see kriis siiski käes. Ja — süüdi on kuld. Nii wäidawad paljud. On loomulikult teisigi põhjuseid. Näiteks organiseerimata toodang, mis walmistab nõudmiseſt rohkem — madalad palgad, mis ei wõimalda osta eii palju kui toodetakse — rahwa ostujõu langemine, mis wähendab nõudmist turul — siis krediitolud, ikaldused, sõjad, loodusõnnetused jne.

Kuid kõige taga kummitleb siiski kuld. Kulla wäärtuse määrab selle hulk, omadused ja kulla tootmiseks tarwitatud töö. Kullal, kui teatawal wäärtusel, on ka teataw ostujõud. Kulla hulk wõib püsida pikemat aega samasuurena, selle omadus ei muutu sugugi — siiski wõib selle ostujõud tõusta ja langeda. Kui see ostujõud tõuseb wõi langeb, tekkiwad sekeldused. Samuti siis, kui kulda suuremal määral kuhugi kuhjub. Nagu näiteks praegu Ameerikasse.

Selles peitubgi õnnetus. Kuld wäärtuste mõõdupuuna pole seega alati ühtlane. Teised mõõdud püsiwad alati samasuurina. Kuld on 100 aasta kestel kolm korda kaotanud suurima osa oma ostujõust. Nii oli pärast Napoleoni sõdade läinud sajangu esimesel poolel, siis 1860-aastatel ja jällegi peale maailmasõja. Kui wõtame 1913 a. kulla wäärtuseks 100, siis oli selle wäärtus 1920 aastal ainult 50, isegi alla seda. Oletame, et meetrimõõt oleks seitsme aasta kestel rohkem kui poole wõrra lühemaks „kuiwanud". Mis oleks selle tagajärg — näiteks riidekauba alal? Meie saaksime oma raha eest rohkem kui poole wõrra wähem riiet, aga ülikonna jaoks on meil seda waja sama palju kui waremgi. Kui meetrimõõt niiwiisi lüheneks, siis wiskaksime selle peagi nurka. Sama sünniks ka teiste mõõtudega, kui need nii wahelduks. **R a h w a o s t u j õ u s u h e t o o d e t i s s e o l e n e b k u l l a w ä ä r t u s e s t.**

Sellest hakatakse ka ikka rohkem aru saama. Praegune maailmakriis on selleks palju kaasaaidanud. Paljud tuntud raha- ja majandusmehed on awalikult wiimaste kuude kestel seletanud, et muudatused kulla wäärtuses on praeguse majanduskriisi üheks sügawamaks põhjuseks.

Lord D'Abernon, endine Briti suursaadik Berliinis ütles, et praegune kriis on tegelikult meeletus. Miljonid nälgiwad ainult sellepärast, et tooteid on kohutawalt palju rohkem, kui neid suudetakse tarwitajate kätte toimetada. Tema awaldas arwamist järgmisel kujul:

„Maksuwahendid, raha ja krediit, ei suuda teenida suurenenud toodangut ja tagajärjeks on hindade langemine. On tekkinud segadus, mitte ainult ostja ja müüja wahekorras, waid ka wõlgniku ja wõlausaldaja suhetes. sRaha wiimine kulla alusele, millest oodati hindade stabiliseerumist, ei ole suutnud oma tähtsat ülesannet täita. Kindlat, püsiwat rohtu ei leita enne, kui tähelpanu pööratakse krediidile ja rahale. Minu arwates oleks wõimalik seisukorda kiiresti kergendada selle läbi, et maad, kus raha kulla alusel asuksid ühiselt kulla wäärtuse kindlustamisele. — Keskpankade otstarbekohaste sammudega oleks wõimalik ühe kuuga saada maailma majandusoludes pööret paranemise poole."

Nii lord D'Abernon. Leidub hulk teisi, kes on ühel arwamisel temaga. Õnnetuseks ei leita aga ühist seisukohta selles, m i s s u g u s e i d samme need keskpangad just peaksid wõtma kulla wäärtuse ja selle abil hindade kindlustamiseks.

Ameerikas on alustatud laialdast rahwuswahelist uuringut raha ostujõu kõikuwuse põhjuste selgitamiseks. Uurimise tagajärgi pole weel teada. Sama küsimust arutatakse ka Genfis.

Ühes asjas wõime siiski olla kindlad: kulla wäärtuse kindlustamine — ja ilma selleta seisukord ei parane — on rahwuswaheline küsimus, mille lahendamine lasub keskpankadel.

Kuninga elutarkus

Inglise kuningas Georg on väljatõõtanud endale elu määrused, mis alul tunduvad lihtsatena, kuid näivad olevat siiski olevat rasked selleks, et neid täita.

Need määrused — õigemini palved — on raami sees ta magamistoas ja sisaldavad järgmist:

Õpeta mind alistuma mängu määrustele!

Õpeta mind eraldama tõsist tunnet teesklemisest, hindama esimest ja põlgama viimast!

Õpeta mind loobuma teenimatu tänu vastuvõtust ja selle andmisest!

Kui pean kannatama, siis lase mind olla kui õilis metsloom, kes poeb peitu, ja kannatab üksilduses!

Õpeta mind võtma, kus võtma pean ja kandma kaotust ausameelselt!

„Tallinna Teataja"
on ainuke **õiglane** ma anduspoliitika arvustaja!

Kodumaalt.

KURESAAREST.

Põllumees põlgab põldu ja tuleb linna „meistriks“.

Iga kingsepp jäägu oma liistu juure.

Meile kirjutatakse:

Üheks wõõrastawamaks nähtuseks on saanud meie wäikses Kuresaares asjaolu, kuidas meie omawalitsused tööde wäljapakkumistel talitawad. Omawalitsus kuulutab wälja tööde wäljapakkumise. Teatawaks kella ajaks ilmuwad kohale meistrid, pakkujad. Kahjuks peab ütlema, et tegelikkude töösturite osawõtt sarnastest wähempakkumistest on jäänud õige wäikeseks. Ei pöörata tähelepanu sellele, kas pakkuja on töötundja ja kas on temal küllaldaselt kogemusi wäljapakutawa töö läbiwiimiseks. See näib olewat sootu kõrwaline küsimus.

Mis on sarnase järelkaalumata talituswiisi tagajärg?

Tööd tehakse lohakalt ja asjatundmatult. Töstur on pakutud odawa hinna tõttu sunnitud tööd käest ära laskma, kartes sissekukkumist ehk oma töstuse reputatsiooni kaotamist alawäärtusliku töötegemisega.

Kui küsida aga odawa pakkumise teinud „põllumehest meistrilt“, — kuidas saawad nad töötada sarnaste odawate hindadega, siis selgub, et neil tõldse millekski muuks linnas tööd waja pole, kui suitsu ja tipsu rahaks!

Selle all kannatab omawalitsuse kassa, sest sarnaste „meistrite“ pooltehtud töid tuleb tihti ümber teha, mis loomulikult ilma kuludeta ei sünni.

Põllumajandus saab kahju, sest meesjõud jooksewad ära oma otsekohese töö, põllukarimise juurest ja otsiwad kergemat tööd, jättes kogu talu majapidamise naispere hoolde. Tulemus on, et põllud harimata ja sööti jäätwad ehk paremal juhusel ainult ohakaid ja õlekõrsi kaswatawad.

Ühtlasi wõetakse tegewalt töösturilt tema elukutse, millega ta peab toitma ja katma end ning kogu perekonda ja maksma weel riigi- ja linnamaksud.

Kui aga töstur julgeb sarnase wõõrastawa nähte wastu protesteerida, siis lahutatakse omawalitsuses käsa ja öeldakse: „Ei ole midagi tehja. Teie suured õppinud meistrid on liiga kallid, meie aga peame kokku hoidma ja töid neile andma, kes odawamalt teewad.“ Ei taheta aru saada, et odawad tööd on ka halwad ja lõppude lõpuks ikkagi kallimaks lähewad. Kui aga seda oleks teinud tegelik töstur, siis oleks see ka korralik ja wastupidaw olnud.

Kahjuks peab ütlema, et sama rada käib ka enamus majaomanikke.

Kewadiste tööde hooajal Kuresaare tänawatel liikudes, ei näe wälistöödel pea kedagi teist, kui „meistreid maalt“. Linnas on isegi wäljasuremas rohwitöstus — mida maa meistrid on suutnud täitsa monopoliseerida. Alla surudes hindu, sest et „leib ju kaswab põllul . . .“

Kuid üksi wälistöödega ei piirduta. Nõutakse ka sisetöid. Öeldakse: „Kui saksad beetimist (tapetseerimist) ei anna, siis katust koa ei mjaari.“ Ja waata, hirmutamine aitab.

Kibedus waldab meele, kui põllumees, kes pealegi riigilt tortust saab majapidamise arendamiseks, wõtab töösturilt ära ta leiwatüki!

Kas ehk tahetakse ikkagi tõendada, et on korraltkult tehtud tööd, mida läbi wiidi omawalitsuste omal algatusel, nagu näiteks Kuresaare linna elektrijaam, linna saun, jahuweski sissesead, rannasalong jne., mis enamasti kõik tehtud kas maalt meistritega, wõi töstuskooli jõududega. Ehk tahetakse ka näitena tuua tee-ehitust, mis käesolewal ajal töstuskoolist wäljatulnud „inseneri“ juhatusel teostada? Nimetatudõ tööde tulemused on igal kuresaarlasel piltlikult silme ees. Kõike muud wõib sealt leida, kuid ainult mitte kokkuhoidu!

Tegema töösturklassi eemale tõrjumisega omalt tööpõllult ei hoita kokku!

Ainult seal wõib saawutada kokkuhoidu, kus on: läbiwitdud põhimõte: „Iga kingsepp jäägu oma liistu juure“.

C. K.
Kuresaarest.

Parim kink **pühadeks** on

A.-S. „Odor'i“

lõhnaõlid ja kölniveed

Chypre, Königslieder, Muguet, Pompadour jne.

TARTUST.

Tartu kingsepatöölised sõjajalal Bataga.

Läinud pühapäewal korraldati Tartu nahatööliste ühingu poolt koosolek, kus püüti leida teid ja abinõusid, et tagasitõrjuda Tshehhoslowakkia saapaühingu püüdeid wallutada meie saapaturgu.

Koosolekul konstateeriti, et Bata oli juba waremalt meie turul. Senini müüsid tema kaupa Tallinnas mitmed ärid. Kuna need aga osalt pankrotti jäid, kaotas Bata ka neilt saadaolewad summad. Selle tagajärjel on nüüd Bata awanud ise oma saapakauplase ja seekord juba wõrdlemisi suure püüdega — wallutada kogu meie saapaturu.

Kuna Bata sisseweab walmissaadusi, siis tema turule asumisel ei ole halwatud mitte üksnes nahatööstus, waid ka kõik teised kingsepa ja kõik nahatööstusele produtseerijad töösturuud.

Teisalt täeindatakse, et meie turul Bata oma saadusi müüb dumpinguhindadega, püüab waid läbiwiia oma turuwallutamise kawa. Tshehhoslowakkias olla tema saaduste hinnad kõrgemad kui meil, nagu teawad tõendada sealkäinud.

Meie saapatööstuse seisukorra kaitsmiseks abinõusid otsides konstateeritakse, et tollide tõstmine siin ei aitaks, sest Bata sellele waatamata wõib müüa odawalt. Mõni miljon juuremaksu aastas ei tähenda temale midagi, kuna hiljem, olles suutnud wallutada turu, wõib ta hindasid kruwida niiwõrd kõrgele, et esialgse kahju mitmekordselt tagasi wõtab. Selle asemel soowitakse astuda samme, et wõetaks wastu kõlwatu wõistluse wastu wõitlemise seadus, mis praegu jõudnud riigikoguni.

Enne kui suudetakse astuda ettepanekute ja resolutsioonide wastuwõtmisele, puhkeb poisikeseohtu, ilmselt punaste, noormeeste algatusel mürgel, kus püütakse ässitada töölisi ettewõtjate wastu. Koosoleku juhataja ei suutnud muidu seada korda jalule, kui pidi korrapidajal konstaablil laskma rahurikkujaid wälja wiia. Nagu hiljem selgus, osutusid rahurikkujaks Tartus juba waremini tuntud töötatööliste agitaatorid Wassilid.

Peale segawa wahejuhtumise jatkus koosolek. Wõeti wastu resolutsioon, milles soowitatakse kiiremini wastuwõtta riigikogus ja maksma panna kõlwatu wõistluse wastu wõitlemiseseadu ning ühtlasi nõuda, et Bata saapad oleks warustatud wabrikumärgiga, mis wõimaldaks ostjatel neid eraldada harilikust saapast.

tud teatawate eeltingimustega. Kulude kokkuhoid arendab tootmist. See kokkuhoid saawutatakse odawama materjali tarwitamisega, materjali otstarbekohase kasutamisega ja materjali kokkuhoiuga. Materjali wõib kokkuhoida otstarbekohase pakkimiswiisiga jne.

Kulusid wõib kokkutõmmata tööjõudude kokkuhoiuga. See saawutatakse tööjõudude põhjaliku wäljaõpetamisega, jõudude asetamisega õigele kohale, töölistele preemiate maksmisega, mis neid tööle õhutab, tööliste asendamine mehaanilise jõuga, näit. masinatega.

Poliitilised tegurid wõiwad tootmist mõjutada. Waba tootmine wõib lubatud olla, kuid riiklik wõim paneb sageli kitsendusi maksma. Sel korral on üksikud isikud eesõigustatud ja omawad, n. n. monopoli. Mida wabamad on tootmise wõimalused, seda tugewamini ta kõgutseb. Waba wõistlus kiirendab ja soodustab igat walmistamist. Kuid wabadust ei toht selleks kasutada, et warade wähesuse korral erakorralisi ja kõrgeid hindasid nõuda, mis warade ja walmistamise wäärtusele ei wasta. Sellised liiakasuwõtmised on sageli wäljakutsunud sundmajanduse ja soodustanud sotsialiseerimise püüdeid.

Raha.

Ürgrahwad ei tunnud ega tunne tänapäewgi raha meie mõiste järele. Wäärtust wahetati waid üksteise wastu. Oli kellegil waja hobust, läks ta naabri juure ja wahetas seal lehma wõi midagi muud soowitud hobuse wastu ümber. Et niisugune wahetamise wiis palju sekeldusi ja raskusi kaasa tõi, on arusaadaw.

Mida elawamaks muutub wahetus, seda raskem on leida isikut, kellel soowitud kaup saadawal, ja kes omakorda pakutud kaupa tarwitada wõib. Kui oletada, et raha järsku kaoks, siis seisaks meie terwe rahwamajandus ühe hoobiga paigal ja inimesed jääks nälga ja hätta. See ongi põhjuseks, miks inimesed sunnitud on endale sellist wahetuswahendit soetama, mida igal ajal tarwitada wõiks. Selleks on sobiw ese, mida igaüks heameelega wastu wõtab ja mida selletõttu kergesti edasi anda wõib. Seda eset peab olema wõimalik alal hoida seni kui selle wahetamine tarwilikuks osutub.

Wanade kreeklaste ja roomlaste juures ja keskaja alul tarwitati Kesk-Euroopas wahetuswahendiks loomi. Nii wastas, näit. ühe lehma wäärtus kuuele seale. Indiaanlaste juures olid wahetuswahendeiks loomanahad.

Kultuuri arenemisega hakati järjest kallimaid esemeid tarwitama wahetuswahendina. Spartas (Kreekas) oli tarwitusel raudrahad. Hiinlased ja malailased walmistasid omale tinast rahasid. Waske tarwitati Skandinaawia riikides ja Wenemaal. Waske asendas hõbe ning wiimane pidi lõpeks ruumi andma kullale. Tänapäew on raha aluseks üldiselt kuld, olgugi et paljudes riikides ka hõberahasid tarwitatakse.

Waremates aegadel anti metalle kaupade wahetuseks kaalu järele edasi. Seda tehakse weel praegugi, näit. Hiinas. Kuna kaalumine tülikaks osutus, otsustati asja lihtsustamiseks templiga warustada metallmata palju pisiasju, mis ettewõtte waba käiku takistawad ja pidurdawad. Neist takistusist on waja saada üle. Püsiwus wõidab lõpuks ikkagi raskused.

Lõpuks peab ettewõtja omama organiseerimise andi. Kui wõrrelda majandusettewõtet kellawärgiga, siis on ettewõtja see, kes peab selle üksikud rattad kohale asetama ja liikuma panema. Organiseerimist ei saa õpetada, organisaatoriks peab inimene olema loodud. Organiseerimine seisab jõudude ja wahendite kooskõlastamise oskuses, majanduslike tühikute täitmises, puuduste kiires kõrwaldamises. Äri organiseerimine nõuab täpset töösnotust ja oskust igale asjaolisele selle õiget tegewust anda. Iga kaastöölisele, igale tööriistale, igale ruumile äris peab kindel ülesanne määratud olema. Ettewõtte ülesehitus peab olema läbipaistew, liigitus üksikute tegurite tähtsuse järgi kooskõlastatud.

Isiklikud ettewõtted. Kõige wanem ettewõtte worm on isiklik ettewõte. Juhataja ja omanik on üks isik, kes kogu oma kapitali ja oskuse tööle rakendanud. Töötades enese huwides, annab ettewõtja kõik äri heaks. Üksikettewõtte tundemärgiks on tema paenduwus, wõimalus kiirelt turu seisukorraga kohaneda. Üksikettewõte tegutseb täiesti iseseiswalt oma äranägemise järgi, arwestamata wõõraste mõjutustega, wastutades kõige oma äri ja isikliku warandusega.

Täisühingud. Kaks ehk rohkem osanikke tegutsewad teatud nime wõi firma all. Täisühingu osanikud wõtawad ettewõttest osa oma kapitalidega ja isikliku tööga, kandes ühtlasi piiramata wastutust; ühingu wõlgade ja kohustuste eest wastutawad kõik osanikud terwe oma warandusega. Kui üheist isikust ei jatku äri juhtimiseks ja teenijaile ülesannete täitmist ei taheta usaldada, siis eelistatakse täisühingu worm.

Eriti tähtis on see seal, kus üks ettewõte mitmes linnas ehk kohas tegutseb ja igal pool on waja peremehe wolitustega isikut, kes ettewõttega tihedalt seotud. Sugulased, wennaksed jne. tegutsewad sageli täisühingutes.

Piiratud ühingud. Need ühingud erinewad täisühinguist peamiselt sellega, et teatud arwu täisosanike kõrwal, kes ühingu wõlgade eest wastutawad piiramatult, wõiwad ühingu liikmeiks olla osanikud (kommanditistid), kes wastutawad ainult oma osamaksude summuses: kommanditistid ei wõta osa äri juhtimisest; kasu wõi kahju nad kannatawad proportsionaalselt oma osamaksudele. Äriraamatud ja bilansse on kommanditistidel õigus kontrollida. Piiratud ühingute arenenud ettewõtte worm on

Aktsiaseltsid. Need on kapitalühingud, mille osanikkudeks aktsionäärid wõi aktsiate omanikud. Osanikud wastutawad ainult oma aktsiate arwuga, summata, mille nende käes glewad aktsiad moodustawad. Sealjuures on aktsiaseltsi põhikapital teatud üksustesse, aktsiatesse, jaotatud. Aktsiaseltsi asutamiseks astuwad kokku asutajad-liikmed ning seawad ühingu põhikirja kokku. Selles peab tähistatud olema ettewõtte sisu, põhikapitali suurus, aktsiate hind, juhatuse walimine, tema kohustused ja õigused. Aktsiaseltsi tegewusse astumiseks on wajalik wõistluse luba, mille järle põhikiri registreeritakse. Peale tarwilise osa

Sihtühingud maawalitsuste asemele.

Tuleb odawam, otstarbekohasem ja on rahwale kättesaadawam.

II.

Seega kuuluwad omawalitsuse kompetentsi kõik ülesanded, mis kohapealse walimise mõistet sisaldawad, kõik riiklised ülesanded, mis kohapeal teostamist nõuawad — kuid, niiwõrd, kuiwõrd seadusega selleks pole loodud eriasutusi. Siit selgub, et põhiseaduse järel wõib seadusandja omawalitsuselt kogu tegewuse keskwalitsusele ülewõtta ja omawalitsuse täiesti tegewuseta jätta. Muidugi peab ka siin otsustandwaks olema odawus, kättesaadawus ja otstarbekohasus. Need põhimõtted peawad ka siin äramäärama omawalitsuse kompetentsi, s. o. tema tegewuse ülesanded ja piirid.

Milline peaks siis olema neist, s. o. odawuse, kättesaadawuse ja otstarbekohasuse seisukohast on walitsuse kompetents?

See küsimus, kuigi wajaks põhjalikku käsitust, ei mahu käesolewa kirjutise raami, seepärast nimetatud üldiselt, et omawalitsuse kompetentsi peab kuuluma riigiwalitsemine kohapeal keskwalitsuse direktiiwide järel (tsentralisatsioon). Nii jääks omawalitsuste ülesandeks kohapeal peaaegu samad ülesanded täita, mis praegu neil on.

Siinsamas olgu ka tagasitõrjutud tsentralisatsiooni wastaste wäide, et seega saaks rikutud rahwawalitsuse põhimõte. See ei ole õige.

Meie riigis teostab seadusandlist kõrgemat wõimu rahwas, mille järgmises instantsiks on rahwa poolt walitud riigikogu. Põhiseadus garanteerib meile juba kõige laiema demokraatia ja meie riigi keskwalitsus ongi juba omawalitsus. Mingit kindlustust demokraatiale leida kohalistes omawalitsustes pole mingit alust. Meie wäikeses riigis, kus waewalt 3.000 perekonda ja mis oma suuruselt ei ületa end Wene semstwod — oleks kahekordne parlamenditamine liig luksuslik. Pealegi saaks tsentralisatsiooni põhimõtte läbiwiimisel kaotatud see igawene komisjonitamine komisjonitamise peale ja walitsemisaparaat omaks kindlama konstruktsiooni ja kergema käitumise, millega meie praegu mitte kiidelda ei saa.

Seega oleks siis heidetud lühikene pilk neile alustele, millest tuleb rahwale kättesaadawuse, otstarbekohasuse ja odawuse seisukohtadest wäljaminnes arwustada praegust kaheastmelist maaomawalitsust suhteliselt sihtühingulise üheastmelise maaomawalitsusega. Sellest järgmises peatükis.

Kuigi meie põhiseaduse järele on wõimalik maaomawalitsuste suhtes läbi wiia täielik tsentralisatsioon, kuigi teadus on asunud seisukohale, et maaomawalitsusel resp. omawalitsusel pole eraldi kompetentsi, mis erineks keskwalitsuse kompetentsist, peab siiski osa keskwalitsuse ülesandeid omawalitsuse resp. maaomawalitsuse teostada jätma. Ka seda just eriti otstarbekohasuse seisukohast. Riigiametnik, olgu ta nii ideaalne ja odaw kui ta ka ei oleks, ei saaks kohapeal siiski nii hästi ja edukalt walitsuswõimu teostada kui isikud, kes ise walitsetawa maaga ühendatud ja kellel oma kodukoha huwid ja häwid südamel.

Nii peaks siis ümberorganiseeritawa maawalitsuse kompetentsi kuuluma peaaegu samad ülesanded, mis praegugi. Ainult järelwalwe teostamine kooli, teede, hoolekande ja seadusepärasuse üle peaks minema keskwalitsusele. Selle tõttu kaoks igasugune tülikas ja kulukas (Kärewerod) kahekordne järelwalwe instituut. Samuti wäheneks märksalt asjata paberimäärimine. Kuna aga riigil sarnaseks järelewalweks omad organid on olemas ministeeriumite ja wastawate ametnikkude näol, siis wõimaldaks selle kawa elluwiimine (arwestades wäga tagasihoidlikult) 11. maawalitsuse kohta — üks kuni poolteist protsenti kogu eelarwest — rahana arwatuna üle 60.000 krooni. See poleks mitte just wäikene kokkuhoid praegusel rahakehwal ajal.

Asudes wõrdlema praegusi kaheastmelisi maaomawalitsusi ümberkujundatawa üheastmelise maaomawalitsusega, wõib täiesti wõhikki tunnistada, et wiimane tuleb palju odawam.

1929/30 aasta eelarweliste maawalitsuste kulude üldkokkuwõtte (mis on kogu käesolewa kirjutise aluseks) näitab 6.407.161,19 krooni.

Sellest on läinud:

1. Sõidu- ja päewarahadeks maawolikogu liigetele, esindajaile ja komisjoni liigetele, ja walimiskuludeks kokku 35.075 kr.

2. Maawalitsuse liigete ja ametnikkude palkadeks ja muiks kuludeks (üür, abirahad jne.) 410.836 kr.

Seega kogusummas 445.911 ehk ümarguselt ligi 7% kogu wäljaminekuist, mis rahwalt maksude näol sissenõutakse maa-asjade korraldamiseks, läheb ainult maawalitsuse ametnikkude ülewalpidamiseks. Mitte rääkides sellest, et waldades wallamajad kokkulangewad, koolikohad korraldamist nõuawad, rahapuudusel (lõwiosa waldade poolt sissenõutud tuludest, ligi 48.995.000 kr. saab maawalitsus omale ⅙) ei ole isegi hästi töötawas tööstusettewõttes õigustatud nii kallis administratsioon.

Seda enam ülekohtusem on meie waeses riigis sarnase luksusliku asutuse ülalpidamine, millel õieti isegi mingeid iseseiswaid ülesandeid täita ei ole.

Ümberkorraldatud üheastmelise maawalitsuse juures langewad need kulud täiesti ära. Juba üksi iga-aastane 50 miljoni sendi kokkuhoidmine peaks õigustama praeguste maawalitsuste kadu. — See raha, selle asemel, et minna erakonnameeste kannupoistele päewapalkadeks, wõib wäga hästi jääda kodanikkudele tasku ehk mõnele produktiiwsele alale juhitud saada. Olgu niipalju odawusest.

Mis puutub otstarbekohasusse, siis peab tunnistama, et praegune kord maawalitsuste näol on küll see kõige otstarbekohatum. Elawa pildi sellest andis meile Kärewere silla taolised lood. Maawalitsuste ja keskwalitsuste wahel tuleb tihti ette wägikaika wedamisi ja seega saab halwatud walitsuse tegewus. Nii paljud meie riigimehed on awaldanud oma arwamusi just praeguse maaomawalitsemise otstarbekohasuse kahjuks. Nii kõneles ühel hiljutisel põllumeeste kogude koosolekul kindral Laidoner selle kohta, öeldes muu seas: „Meil puudub wõimu koondis. Meie kord on lodew ja kallis. Meil tahetakse teha kõik kommisjonide kaudu. Mitte ainult keskwalitsuses — isegi linnades, waldades ja maakondades on omad parlamendid, kelle üle puudub kontroll ...“

Ümberkorraldatud üheastmelise maaomawalitsuse juures saab aga see kontrollipuudus kõrwaldatud, kuna wallawalitsused otsekohe ministeeriumite järelwalwe all töötaksid. Walitsusaparaat omab seega kindlama ja kõwema kuju, mis walitsemist palju lihtsustab ja hõlbustab.

Kättesaadawuse mõttes jääb praegune wallawalitsus rahwale sama kättesaadawaks kui tulewane ümberkorraldatud wallawalitsus. Wallapiirid jääwad endiseks ja wallamajad samasse paika. Olgu siis kui üsna wäikesed wallad liita suurematega.

Seega on wisatud wäikene surutud arwustaw pilk meie maaomawalitsuse praegusele korraldusele ja jääb weel soowida, et sellele ebaotstarbekohasele rahwa raha pillamisele kord lõpp tehakse.

Mõtteteri inglastelt.

Wastutawus tähendab enamasti ka suuremat sissetulekut.

*

Puhkus on magus, kui see järgneb tehtud tööle.

*

Teadus pole jõud, waid ainult abinõu selleks.

---

kapitali kogumise wõiwad aktsionäärid üldkoosoleku kokku kutsuda ja walida ühingu juhatuse, kes tegelikult ühingu asju ajab. Üldkoosolek on aktsionääride õiguste teostaja ja seega ühingu wõimukandja.

Aktsionääride hulgast walitakse samuti nõukogu ja rewisjoni-komisjon. Nõukogu ülesanne on juhatuse tegewuse jälgimine; rewisjoni-komisjoni tegewuspiirkonda kuulub aasta aruande ja raamatute, dokumentide kontrollimine.

Aktsiaseltsid on moodsas majanduses hakanud tähtsat osa etendama. See ettewõtte worm wõimaldab suurte kapitalide kogumist ja nende kasutamist ärilisteks otstarweteks. Kuid aktsiaühingud omawad ka wäga palju puuduseid. Neist wõiks nimetada juhatuse paendumatust, mis tingitud selle piiratud wõimust ja ärarippuwusest üldkoosolekust ja nõukogust. Siis administratsiooni kulukus, mis suure osa kasust ära sööb. Aktsiaühingute kontroll jätab palju soowida ning seda kontrolli teostada on raske. Aktsionääridel puudub sageli majanduslik asjatundmine, nad on antud juhatuse wõimusesse. Wälismail tehakse aktsiaseltsidega sageli kelmusi, asutatakse fiktiiw-ühinguid, spekuleeritakse aktsiatega jne. Aktsiaseltsid on nii meil kui ka wälismail praegusel kujul puudulikud. Reorganiseerimine oleks tarwilik.

Osaühisused on liik ettewõtteid, mis iseäranis Saksamaal wäga lewinenud. Ka siin wastutawad ettewõtjad ainult oma ärikapitaliga, aga mitte oma terwe warandusega. Seepärast ongi seda ettewõttewormi nii harrastama hakatud.

Ühistegelised ühingud ehk kooperatiiwid on ühingud, millede liikmete arw wõib olla piiramata, kes ühistöö kaudu oma liikmetele majanduslikke huwisid püüawad saawutada. Kooperatiiwide peasiht on jõuda inimeste wabatahtliku ühinemise kaudu niikaugele, et iga üksiku isiku töötulud wõimalikult jääksid temale enesele. Kooperatiiwid jagunewad kolme liiki: walmistamisühingud, tarwitajateühingud ja laenu- ja hoiuühingud.

Kooperatiiwid on sellest ideest, mis nende loojaks oli, wahepeal tublisti kõrwale kaldunud. Meil Eestis on nad kujunenud tugewateks, puht ärilise iseloomuga üksusteks. Kasutades suuri soodustusi maksude maksmises ja olles warustatud odawaprotsendilise riiklikkude krediitidega taotlewad meie ühistegelised ettewõtted puht ärilisi sihte, wõistel des seejuures terawalt eramajanduslise ettewõtetega.

Tootmine.

Majandusliku tegewuse ülesanne on soetada inimtarwete rahuldamiseks wahendeid. Meid ümbritsew loodus on rikas igasuguseist aineist. Kuid oma algkujus pole need kuigi tarwitatawad. Neid on wein ümbertöötada. Tootmiseks nimetame ainete ümbertöötamist majanduslikeks waradeks, nende kõlbuliseks tegemist inimtarwete rahuldamiseks. Iga tootmine nõuab kulusid, s. t. tööd ja materjali, mida

wajatakse suurema wäärtuse loomiseks. Kui toodang oma eesmärgile wastab, on see tehniliselt õnnestunud. Majanduslikult aga on ta siis õnnestanud, kui toodangu wäärtus tootmise kulud ületab.

Tootmine mõjutab rahwa jõukust. Mida usinamalt ollakse tööl, seda rohkem warasid soetatakse. Warade rohkus on majandusliku jõukuse mõõdupuuks.

Wäärtuste loomine sünnib inimese ja loodusjõudude koostööl. Seda tööd soodustatakse igasuguste wahendite abil. Nii on wiljakaswatamine looduse ja inimese koostöö. Täiesti uute ainete walmistamine pole wõimalik. Kõne alla wõib tulla ainult ainete ümbertöötamine. Iga tootmine on uue wormi andmine olemas olewale ainele.

Meie majanduses on warade wäärtus ärarippuw nende sobiwusest liiklemiseks. Mõõduandew on nende wahetuswäärtus. Warade tootmine sünnib peaasjalikult turu jaoks. Missugustel tingimustel warad müüdawad, ripub ära turu seisukorrast. Tootja soowid pole siin mõõduandwad. Tootja wõimuses ei seisa oma toodangule kindla hinna määramine, ka peab selle hinna umbkaudselt wälja arwestama.

Seda tulewiku hinna arwestamist nimetatakse spekulatsiooniks. Sealjuures peab alati arwestama eksitusega ja kaotustega, mida riskiks nimetame. Toodangu omadustest ripub ära, kas seda tarwete rahuldamiseks wõib kasutada. Tähtis on ka tarwiduste olemasolu. Tootjal on wõimalik toodangu omadusi kindlaks määrata, kuid wälised põhjused wõiwad toodangu tarwitatawuse küsitawaks teha. Nii wõiwad tehniliselt laitmatad warad moe ja maitse muutuse mõjul lattu wedelema jääda ja oma wäärtuse kaotada. Samuti wõib liiga palju niisuguseid warasid produtseerida, mille järele tarwidust ei ole. Sel juhul wõib toodangu hind nii madalaks muutuda, et tootja ei saa oma kulusidki tagasi.

Warade walmistamiseks on waja kolm, n. n. tootmisfaktorit, need on: maapind, kapital ja töö. Sotsialistlikud majandusteadlased, nagu Marx, tahawad teada ainult ühest tootmisfaktorist, see on töö. Kuid üksnes tööga ei saaks inimene midagi teha, kui tal looduse jõud kasutada ei oleks.

Warade walmistamine jaguneb mitmesse liiki:

1. Soetamistööstus. (Põllutöö, metsaasjandus, maatööstus.).

2. Walmistamistööstus, s. t. toorainete ümbertöötamine (käsitöö ja wabrikutöö).

3. Kaubandus ja liiklemine. Kõik kolm liiki taotlewad wäärtuste soetamist. Majanduslikult on nad ühewäärilised tegurid. Ka kaubandust tuleb lugeda tootmiseks, kuna ta põllusaadusi ja wabrikutooteid edasi toimetab. Sama on lugu liiklemisega, transpordiga, mis warad oma kohale weab.

Warade walmistamine, tootmine, areneb järjest nii headuse kui ka suuruse poolest. Masinate abil wõib tootmist muinasjutuliselt arendada.

Kuigi rahwamajanduses igaüks oma kasuks püüab warasid walmistada, areneb selle tõttu siiski ka üldsuse töö. See areng on aga se-

Mõnda meie tööstustest 1930 a.

Keemiatööstuses on suurenenud suur- ja kesktööstuses töötajate arw 57 wõrra. Üksikutes tööstusealades on aga märgata aasta kestel suurimaid muudatusi. Nii töötasid tikutööstuse alal kõigest 2 wabrikut 1930 a., eelmisel 3. Eelmisel aastal oli nende toodang 132 milj. toosi, koguwäärtuses umbes 1 milj kr., millest eksporditi 867 tuh. kr. eest. 1930 a. on üldtoodang wähenenud umbes 14%, kuid eksporditud 50% eelmise aasta arwust. Tegewuse katkestas tikutraadiwabrik.

Samal ajal on aga mõned uued tööstusealad näidanud tegewuse ja toodangu suurenemist: kunstsarwewabrik on toodangu tõstnud 1930 a. kahekordseks ja wäljaweo isegi kolmekordseks, samuti on tööstust märksa laiendanud ja toodangut tõstnud teine uus tööstus — kummitööstus.

Nahatööstuses on jäänud seisma 3 suuremat ettewõtet. Töötajate arw oli 1. jaan. 1931 a. wäiksem eelmisest aastast 177 wõrra. Suurimaks seismajäänud ettewõtetest on saapawabrik Estoking. Toodang üldiselt on wähenenud wälisturgude puudusel ja ka omamaa tarwituse wähenemise tõttu.

Kõige rohkem on wähenenud töötajate arw tekstiiltööstuses — 1040 wõrra, sellest suurtööstuses 963 wõrra. Tegewuse lõpetas a.-s. Tekstiil, kus oli 600—700 töötajat. Peale selle on lõpetanud tegewuse 1930 a. weel 4 suuremat ja 7 kesktööstuseettewõtet tekstiiltööstuse alal. Tööstuse toodang on läinud tagasi kõige pealt eksporttoodangu arwel. Wäiksemad ettewõtted — linaketramis- ja kudumiswabrikud — on aga kannatanud rahwa ostujõu languse tõttu. Suurtekstiiltööstuse saaduste müük siseturule on suurenenud wõrdlemisi kõrge tollikaitse mõjul. Suurenenud on aga kunstsiidi tööstus, mis awaldub märksa suurenenud töötajate arwus ja toodangus. Nii oli k.-m. Tekslas 1. jaan. 1930 a. umbes 60 töötajat, aasta lõpul aga 100 ümber.

Toidu-, maitseainete- ja jookidetööstuse ettewõtete arw on wähenenud 4, kesktööstuseettewõtete suurenenud 25 wõrra. Töötajate arw oli 1. jaanuaril 1931 a. suurem eelmisest aastast 149 wõrra. Tunduwalt on suurenenud ka wäljawedu šokoladi, kompwekkide ja küpsiste alal — 1929 a. 351,6 tuh. kr. ja 1930 a. — 535,5 tuh. kr. wäärtuses.

Tubakawabrikute toodang koguselt wõrdub umbes eelmise aastaga, kuid wabrikute rahaline läbikäik on märksa wähenenud, kuna rahwa ostujõu langus on wähendanud parimate ja kallimate suitsumaterjalide tarwitamist.

Taimewõiwabrikute toodangus ei ole näha suuremat muudatust, kuigi loomaraswainete hinnad wõrdlemisi madalad ja seega kättesaadawamad tarwitajale kui eelmistel aastatel.

Kehakatte- ja pudukaubatööstuses töötajate arw on suurenenud 134 wõrra. Kesktööstusest on läinud üle suurtööstuse rühma 6 ettewõtet, neist 3 jalanõudetööstust. Hea eduga töötawad ja tõrjuwad wälja wäliskaubad a.-s. Kilgase ja Rauaniidi saadused, silmkoe-siidikudumise ja niiditööstuse alal. Nende wabrikute toodang on ka möödunud aastal suurel määral tõusnud.

Puhastustetööstuses näeme weidi tagasiminekut: töötajate arw wähenes 46 wõrra, mis tingitud rahwa enese-piiramisest rahaliste wäljaminekute suhtes.

Kodumaa tööstuses on maailma majanduskriis kajastunud mitmeti. Kõige pealt, nagu nägime, on eksporttööstuse toodang märksa wähenenud, kuna wälisturgudel wõistlus on suurenenud ja nõudmine wähenenud. Teiseks on kriis mõjutanud hindade langust suurimal määral ning sagedasti osutub kodumaa tööstusel raskeks wõistelda sisseweetawate kaupadega waatamata tollikaitsele. Meie tööstusel on raske wõistelda wälismaatööstuse saadustega mitmesugustel põhjustel. Kõige pealt on wälismaal krediiditingimused wõrratult soodsamad, kuna meil krediit kallis ja, mis weel pahem, ebakindel, kuna pangad on sunnitud sagedasti oma krediidiwõimalusi kitsendama.

Suureks paheks on ka weel paljudel tööstusealadel liig suur ettewõtete arw, näiteks, mõnel tööstusealal 4—5 ettewõtet, millistest igaüks oma sisseseadega wõimaldaks katta terwe siseturu tarwiduse ning on selge, et igaüks neist on sunnitud töötama ainult osalise koormatusega. Selle tagajärjel on sagedasti märgata ebaterwet wõistlust.

Waatamata tööstuse seisukorra halwenemisele peame siiski konstateerima, et meie tööstus on maailma majanduskriisist tagajärjel seni wähem kannatanud, kui suurem osa Lääne-Euroopa riikides.

ETA

Pidage meeles,

et ei ole olemas paremaid **paberosse** kui

Baikal

25 tükki — 15 senti,

mis valmistatud vene tubakate parimast lõikusest.

Kas kirjastusäride ja trükikodade seismajääk?

Kuna paberi tolle kawatsetakse tõsta 1. maist s. a. kolmekordseks, oli Tartus kokkukutsutud hiljuti kirjastusäride ja trükikodade omawaheline koosolek, kus püüti selgitada paberi tollide tõstmisega kaasaskäiwaid järelmõjusid kodumaa paberitööstusele ja teistele paberit tarwitajatele ringkondadele.

Pikema ülewaate seisukorrast andis k.-ü. „Looduse" direktor H. Männik:

Rääkimata Berni konwentsioonist, mis halwab meie kirjastuslikku tegewust, ei luba meie kirjastusäridel tegutseda nii laius piires, nagu näit. Läti kirjastusäridel, kes pole seotud konwentsiooniga, ähwardab meie tööstuslikku ning kirjanduslikku taewast uus kõuepilw paberitollide näol. Tawaliselt on tollide ülesandeks edendada kodumaa tööstust ning hoida ära waluuta weeremist wälismaale kauba eest, mis mõnikord wägagi kahtlase wäärtusega. Kui aga tollide abil tahetakse kaitsta kitsa kildkonna huwisid, ilma, et sellest oleks kasu kodumaa tööstusel, siis ei saa siinkohal awaldamata jätta oma lugupidamatust sarnaste kawatsuste kohta.

Wõidakse wäita, et milleks siis wedada sisse paberit, kui seda walmistawad kodumaa tehased ning sellega isegi wälisturgu osaliselt warustawad. Wälispaberi sisseweoks on aga praegu rida kaaluwamaid põhjusi, wähemalt senikaua, kuni meie paberitrust ei hakka tõsisemalt wõtma oma ülesannet — walmistada korralikku paberit.

Kõik mäletawad weel, millisele paberile trükiti meie ilukirjanduse- ning õpperaamatud aastate eest ning ei saanud siis juttugi olla korralikust trükist ning piltide reproduktsioonist; üks häädus oli sel siiski: et paber oli ühesugune halb. Praegusel paberil on aga halbtuseks see, et paber on mitmesuguses hääduses. See kõlab uskumatuna, on aga ometi tõsi ning selle tõega on meie kirjastused ning trükikojad püsti hädas.

Sellekohta mõningaid tõsiasju.

Juba mõnda aega ilmub üks piltidega nädalaleht. Paberiwabrikule anti tellimine paberi pääle ning lisati kaasa proow, mis wastas pildiajakirja tehnilistele nõuetele; nüüd on see paber pidanud aga läbi tegema rea weidraid muudatusi, millised igatahes polnud ettenähtud tellimise juures. Kord saabub see tehasest heledana, kord tumedana, kord on ta sile, kord jälle laineline. Samuti teeb ta läbi kõik muutused pehmest paberist kuni parima katusekatmise plekini. Peab aina imestama trükkija osawust ning olukorraga kohanemist, et ta siiski suudab weel pakkuda midagi lugemis- ning silmitsemiskõlbulikku. Päälegi näib olewat tehase paberilõikamise aparatuur niiwõrt algeline, et isegi ei suudeta lõigata paberit ühesuuruseks osadeks ning nii see siis saabubgi mitmes suuruses. Ajakirja juures saab sellest puudusest weel kuidagi üle, eeldades teatawat hoolsust ning waewanägemist, kuid raamatute juures annab see end pahasti tunda, kuna üks leht kujuneb pikem, teine lühem; üks poogen heledam, teine tumedam jne. Küll sobib sarnane kirju wälimus Lihawõtte munadele, mitte aga raamatule, mis oma sisult kui ka wälimuselt tahab wääriliselt esineda wälismaade korralikkude trükitoodete kõrwal.

Seetõttu ollakse sunnitud kasutama wähegi parema raamatu trükkimiseks wälismaa paberit, mis alati püsib ses hääduses, nagu see tellimisel nõutud.

Kirjutuspaberiga pole lood palju paremad. Üs suuremaid tööstusi, mis walmistas kaalukale osale äridele arweraamatuid kodumaa paberist, sai alatasa kaebusi paberi halbtuse üle. Wälismaa paberi tarwitusele wõtuga kadusid need ning, et mitte lasta häwida oma tööstusel, oldi sunnitud jääma wälismaa paberi tarwitamise juurde. Tööstuse omanik käis paberiwabrikus läbirääkimisi pidamas paberi wäärtuse tõstmise suhtes, kus aga temale selgeks teha püüti, et kodumaa paber olewat parem wälismaa omast. Ometi ilmus pärast esile üllataw tõsiasi, et sama wabriku omad pääraamatud olid wälismaa paberist.

Wõiks tuua hulk näiteid weel teisteltki trükitöö aladelt, mis wiiks aga liiga pikale. Waatame lähemalt, milliseid paremusi tooks siis oodataw tollide kõrgendus.

Oletades, et tarwitama hakatakse ainult kodumaa paberit, kui palju saawad siis sellest kasu riik ning trust? Kodumaa paberi toodang 1929. a. oli 33.683 tonni, wälismaalt weeti sisse 1.071 tonni; sisseweetud paberi %-line wahekord kodumaa toodanguga oleks 3,18. Peab aga silmas pidama, et see on üldine paberi sissewedu, ning siin on arwestatud igasugused paberisordid, mida tarwitatakse ka mujal tööstusharudes. Rotatsiooni-, trüki-, kontsept- ja kirjutuspaberi üldine toodang samal aastal oli 26.690 tonni, wälismaalt weeti sisse 144 tonni; %-line wahekord 0,54. Tegeliku trükitööstuse tarbeks minewa sisseweetawa paberi hulk oleks nii siis kõigest pool protsenti, kuid kuid selle poolprotsendilise sisseweo ärajätmine tooks meie trükitööstusele õige suuri raskusi.

Pääle trusti paberi kõlbmatuse tööde jaoks, mis nõuawad tehnilisi peensusi, teeb trust weel raskusi krediidi suhtes. Praegu wõimaldatakse seda ühe kuuni, kuna wälisfirmade krediit ulatab 6—9 kuuni; on mõistetaw, et kirjastused ühe kuuga ei suuda realiseerida omi tooteid. Tollide kõrgenemisel, päälegi sel määral, kui see kawatsetud, wõiwad olla wäga kurwad tulemused, mis mõjutawad kirjastuste ja trükikodadega tihedas kokkupuutes olewaid laialisi ringkondi. Pole loota, et juhul, kui lõpeb wälispaberi sissewedu, paraneks Eesti paberi wäärtus; ennem wõiks oodata wastupidist. Trust peaks oma sihiks jäädma walmistada wähemalt sam.-wäärtuslist paberit, kui see olemas wälismaa tehastel ning siis kaoks iseenesest tarwidus paberi sisseweoks. Kui aga ollakse tollide kõrgendamise tõttu sunnitud tarwitama ainult kodumaa paberit praeguses wäärtuses ning praeguste tingimustel, siis kirjastused ning trükikojad peawad sulgema oma uksed ning 1700 inimese wõrra suurendama praegust töötatööliste peret.

Venelastega hakatakse äri ajama.

Eksportkrediit.

Kaubandus-tööstuskoda esitas majandusministeeriumile ekspordikrediidi riikliku kindlustuse seaduse põhilansed. Koda asub seisukohale, et ekspordikrediidi garantiisid peaks antama meie tööstuse ja põllumajanduse saaduste müügi korral Nõukogude Liitu. Garantii peaks ulatuma 75 protsendini kauba hinnast, kuna 25 protsenti jääks kaubamüüja enese kanda. Garantiide kestwus wõiks olla kaubaliikide järele 6 kuud kuni 2 aastat. Garantiide eest tuleks wõtta 3 protsenti aastas. Lepingud, mida töösturid ja muud eksportöörid sõlmiwad kaubaostjaga Nõukogude Liidus, kuuluksid kinnitamisele garantiikomitees.

Majandusministeerium ei ole seda küsimust seni weel kaalunud. Kuulu järele kawatsetakse wõimaldada SSSR-ile sellist kaubakrediiti ainult sel juhtumil, kui Eesti hakkaks warustama Leningradi turgu toiduainetega, mis asjus on praegu käimas läbirääkimised Nõukogude esindajatega. Wene kaubanduslik esindaja Eestis Klinger käis selle küsimuse pärast neil päewil majandusminister M. Punga juures. Sama asja kohta oli meie ametiasutistel mõttewahetusi peakonsul hra Lohuga.

Pankade ankeetkomisjoni

liikmeteks waliti rgld. K. Ast, A. Jõeäär, J. Soots, A. Tupits, R. Kurris, M. Juhkam ja J. Sihwer.

Teatawasti on komisjonil nüüd peaaegu sama suured õigused, kui kohtul.

Omal ajal lahkusid sotsialistid komisjonist, kuna nad selle õigused liiga wäikesed leidsid olewat.

Wedas!

Kaupmees magas, poeuksed lahti!

Reede öösel teatati politseile Pikal tänawal, et U. Brokusmäel asuwas Petersoni toiduainete poes on wargad. Poeuksed on nimelt lahti. Joosti kohale ja leiti, et uksed on küll laiali lahti, kuid kurjategijaid pole kusgil.

Hakati otsima kaupmeest. Lõpuks leiti ta kodunt kusagil Niine tänawal. Mees magas õiglase und ja ei osanud aimatagi, et ta wargad patule oli meelitanud.

Nähtawasti on waraste peletamiseks tarwis uksed lahti jätta. Ka nemad käiwad printsiibi järele: lahtistest ustest pole tarwis sisse murda! Tõenäolisem on siiski, et pikanäpumeestel puudus julgus politsei külje all wargile minna, asub ju W. Brokusmägi otse prefektuuri silmi ees.

Võrrelge ja otsustage!

Hoiukassa maksab Teie sissemaksudelt protsente, elukindlustusselts — samuti. Hoiukassa maksab Teie ootamatu surma korral perekonnale wälja ainult sissemakstud summakesed, elukindlustusselts — aga terwe koguda kawatsetud kapitali.

Neil ja paljudel teistelgi põhjustel on elukindlustus wõimsaim hoiusüsteem.

Elukindlustusmaksud ei ole suured. 30 a. isikul on aastamaks kr. 1000.— pealt, mis makstakse wälja surma korral kohe, hiljemalt aga 15 a. pärast:

„Omas" (mood. B) . .	kr.	60.90
„Eeksis"	„	65.08
„Eestis"	„	65.10
„Ekas"	„	65.14
„E. Unionis"	„	67.10
„E. Lloidis"	„	67.20

Pikema kestwuse juures on maksud wäiksemad.

Neist summadest arwatakse Teie rahadelt saadud protsendi- ja muud ülejäägid maha. Harilikult hakkawad maksud wähenema 4-ndast kindlustusaastast, „Omas" isegi teisest kindlustusaastast peale. Näiteks on elukindlustajail, kes sõlmisid „Omas" lepingu 10 a. eest, maksud wähenenud juba mitmekümne protsendi wõrra ja elukindlustus on muutunud wäga kasulikuks kapitali mahutamise wiisiks.

Eesti Panga asjad selgumas.

Rewisjonkomisjon higistab. — Peakoosolek tuleb elaw.

Eesti Panga rewisjonkomisjon uurib juba pikemat aega põhjalikult panga läinudaastast tegewust. Tahetakse rewideerida ka suuremaid panga osakonde. Arwatakse, et see töö wõtab weel mõne nädala, nii et

peakoosolek wõiks kokku tulla

alles maikuu teisel poolel.

Rewisjonikomisjoni põhjalikuma tegewuse tõukejõuks on hulgalised kuuldused Diskontopanga kokkuwarisemise puhul, milline küsimus ka Eesti Panga peakoosolekul arutusele tuleb. Üldiselt on peakoosolekul oodata elewust, kuna panga tegewus üldise ja terawa arwustuse osaliseks on saanud.

On oodata, et Eesti Panga juhatus ja nõukogu pikemate seletustega esinewad. Waewalt rahuldub aga peakoosolek nende seletustega. Ka rewisjonkomisjon, mis pääseb ligi kõigile materjaalidele, peab oma andmetega seletusi tõendama. Praegune materjaliga tutwunemine ongi kahingu eelwalmistuseks.

Loodetawasti suudab rewisjonkomisjon kuna selgust nii mitmeski küsimuses, mis seni näib wõrdlemisi tume ja ebaselge olewat.

„Baltika” saatus.

Töötab edasi?

Baltika kreditoride järjekorralisel nõupidamisel selgus, et kohustiste kogusumma ulatab 280.000 kroonini, kaupu on äris 80.000 kr. wäärtuses, deebitoridel saada 78.000 kr., kuid sellest wõidakse waid pool kätte saada, sest paljud deebitorid on juba ammu pankrotti läinud.

Omanike ja kreeditoride wahel tekkisid lahkarwamised tasumisaja suhtes. Kuna omanikud pakkusid 50%, mis sooritatakse 24 kuu jooksul, nõudsid kreeditorid 50% tasumist 15 kuise tähtajaga. Arwatawasti saawutatakse selles küsimuses kokkulepe ja firma wõib edasi töötada. Senised omanikud Hirschfeld ja Koslowsky on palju tööd teinud ja waewa näinud.

Suuremateks kreeditorideks on Habicht 65.000 kr., a.-s. Gluchowsky 25.000 kr., a.-s. Lignum 20.000 kr., a.-s. Ginowker 7000 kr. jne.

Firma on tegutsenud 11 aastat.

TIIT PETERSELL.

Loteriiwõit.

Igal inimesel on oma kirg. Minu kireks oli osta loteriipileteid. Muidugi — ma ei wõitnud nendega. Mitmeski juhtus wahet waid paar nummert ning ma oleksin olnud miljonär. Kuid selles wäikeses möödaminekus seisiski lõbu, nauding.

Olin korjanud ajajooksul palju neid pileteid. Lõpuks sattusin ilusale ideele rüwetada oma päewapildi albumi neitsilikkus ning mahutada sinna sisse need makswuse kaotanud rahapiletid.

Kuid warsti juhtus midagi üllatawat, midagi, mida ma tõesti ei teadnud oodata. Ühe päewa post tõi mulle ääretult palju kirju! Ons keegi soowinud tutwust ning lasknud kirjad adressida minu aadressil? Hakkasin awama kirju. Lugema neid. Nad olid eranditult ühesugused — igas paluti raha laenuks. Kuis olid järsku mu aktsiad tõusnud!

Millest sellised palwed? On ehk Ameerikas surnud rikas onu ning ajalehed pasundanud rahwale sellest?

Kakskümnewiies kiri awas mu silmad. Too oli peenelõhnaline ning wärisewad tähed ümbrikul juba lubasid eeldada kauni naise ridu. Algas wäga familjaarselt ja siiski kandis ärimaiku.

„Armas härra Petersell!

Kuna Teie wiimasel „Poissmeeste Klubi" loteriiloosimisel saite peawõidu 100-tuh. kr. osaliseks, siis ma julgen alandlikuimalt paluda, et aitaksite mind wälja piinlikust seisukorrast. Ma ei waja rohkem kui wiissada krooni, et seada jalule oma au. Pisarsilmil näen Teis enda päästjat.

Wiimasete lootustega

Teie

Illy Alhambra.

P. S. Ah, millisied armsaid igatsusi manab esile mu ajus meie wiimne keskustelu „Segerlinis"!

Illy."

Nii — mu woorus on löödud jalutuks. Ma nähtawasti kõnnin öiti ringi ning keskustelen daamidega, asetades neid sellisesse piinlikesse seisukorrisse. Kui neist öisist keskusteludest, mil mu maine keit magab laias reformpõhjaga woodis ja hing rändleb, waid ei tuleks alimentide protsessi...

Jumalale tänu, et ma olen karsklane ning pole saanud jalagagi „Segerlini".

Niisiis — olin wõitnud. Tuli otsida pilet ja lasta panga kaudu raha sisse kasseerida, et hoiduda ajalehemeeste uudestusist ning fotoaparaatide klõpsahtusist.

Ent too loteriiwõit siiski rabas meie wäikelinna. Kuigi oli koondamiste ajajärk, tuli postiwalitsusel seepärast, et wõitsin miljoni, palgata mu posti erakordse suurenemise tõttu kolm kirjakandjat juure. Kaks neist said jookswa, kuna pidid igapäew ronima wiiest trepist raskete kandamitega üles. Nende edasisest saatusest ma ei tea.

Ent siis hakkas tulema ähwarduskirju, et miks ma ei wasta, miks ei saada raha.

Ma ei saanud teisiti, kui pidin palkama kümmekond preilit, kes sordiks waid posti ning wastaks, et raha pole raisata.

Pank maksis mulle raha wälja. Ma ei usaldanud jätta hoiule — pankrottide aeg...

Ent kirju tuli ikka ja ikka. Neid weeti nüüd juba taksoga. Nädal möödus — awasin büroo, palkasin juure kümmekond tütarlast ning olin ikka weel wiisakas. Peab ju wastama.

Teisel nädalal transporditi kirju juba weoautoga. Kaks tütarlast said närwishoki... liigsest tööst. Olin sunnitud palkama uusi jõude.

Ent üks meeldiw külg oli kogu asjal siiski — see oli nimelt, et ei tarwitsenud osta enam küttepuid. Kirjadest piisas büroo jaoks ning ümbrikest erakorterile. Ning puuhinnad hakkasid järsku langema. Mida wäiksem nõudmine, seda wäiksem hind!

Oli möödunud kolm kuud. Ma polnud tundnud rõõmu omast miljonist. Ühel päewal raamatupidaja teatas, et kaheksast tuhandest kroonist on jäänud järele waid 5 krooni (loe ja kirjuta — wiis!)

Ning omas naiiwsuses ma leidsin geniaalse idee: wallandada personaal, mis oli paisunud 60 hingele. Õnn, et ükski neist ei nõudnud gratifikatsiooni. Ning ülejäänud wiie krooni eest laskin awaldada kuulutuse:

„Tiit Peterselli loteriibüroo on lõpetanud tegewuse. Kuna raha on otsas, olles kulunud kirjawahetusele klientuuriga, siis on büroo omaniku lahkeks palweks edistele lugupeetud klientidele, et nad saadaksid wajalise raha, ei paigutada mind närwihaiglasse.

Tiit Petersell."

Ma ei saanud ühtki kirja, ühtki rahasaadetist. **Tiit Petersell.**

Raadio

Pühapäewal, 5. aprillil.

9.55 — Jumalateenistus Jaani kirikust. Jutlustab õp. Sternfeldt. 12.00 — Kontsert heliplaatidelt. Tšhaikowski, Sümfoonia nr. 5. 13.00 — Prof. M. J. Eisen: Lihawõtte- pü- Raadio. hade kombeist. (ülek. Tart.) 14.00 — Waimulik kontsert Pühawaimu kirikust. Kaastegewad: Paul Presnikoff — orel, Oswi Nyberg — bariton ja A. Waksmann'i tšhellode-kwartett. Kawas: J. S. Bach, a) Prälüdium ja fuuga c-dur. b) Koraaleelmäng. Orel. c) Kaks waimulikku laulu — laul. Ch. Marr-Markus. Notturno religioso — tšhellode-kwartett. Rheinberger, Idoll — orel. Beethowen, Jumala au looduses — laul. Liszt, Hümn — orel. Eisenberg, Waimulik laul ilma sõnadeta — tšhellode-kwartett. Luard-Selly, Improwisatsioon — orel. 15.00—16.00 — „Wahitorni" Seltsi kõned". Kes on Jumal? (Eesti keeles). Kes on Jehoowa, kes on Jeesus? (Soome keeles). „Maailma unesti-ülesehitamine, miks, kuidas, millal? (Rootsi keeles). 18.00 — Kontsert. Juh. md. Ark. Krull. Kawas ooperi muusikat. Orkester: Gluck awam. „Iphigenie Aulises". Gounod „fant. oop. „Faust". Thomas, fant. oop. „Mignon". Tšhaikowski, fant. oop. „Jolanthe". Werdi, fant. oop. „Aida". — Wahepeal esineb solistina Helen Michelson (sopran): aariaid Rossini oop. „Sewilla habemeajaja". Puccini oop. „Turandot", Bellini oop. „Puritani", M. Lüdig „Igatsus". 19.30 — Lugemistund. (Esineb Ants Lauter). 20.00 — Ilmateade Tartust. 20.05 — „Madame Butterfly". G. Puccini oop. (Heliplaatidelt).

Esmaspäewal, 6. aprillil.

9.55 — Jumalateenistus Pühawaimu kirikust. Jutlustab õp. Beckmann. 11.30 — Kontsert heliplaatidelt. Rimski-Korsakow, sümf. süit „Sheherezade". Laule. Tšhaikowski, Wiiulikontsert. 13.00 — Lastetund. — 13.30 — Lõunane kontsert. Juh. md. Ark. Krull. Orkester: Seidler-Winkler, Pidulik awamäng. Wagner'i motiiwidel. Beethowen, Tempo di Menuetto. Tšhaikowski, Diwertimento. Gillet, Gawott. Elliot, Bolero. Leoncawallo. Menuett. Grieg, Palwe ja templitants. Rossini, awam. „Warastaja harakas". 17.00 — Teateid. 17.10 — „Kella 5 tee" muusikat heliplaatidelt. 18.15 — Lugemistund. (Esineb Hugo Laur). 18.45 — Wana tantsumuusikat (Salong, Oja, Kärt.) 19.15— Päewauudiseid. 19.25 — Ilmateade Tartust. 19.30 — Kontsert. Juh. md. Ark. Krull. Orkester: Suppe, awam. „Kerge ratsawägi". Schreiner. potp. „Mazoor ja minoor". Waldteufel, walss „Dolores". Kalman, potp. op. „Chicago hertsoginna". Wahepeal esinewad solistidena: Milwi Laid — sopran ja K. Sawi — tenor, kes esitawad E. Kalman'i potp. „Fortissimo" ja P. Abraham'i potp. op. „Wiktoria". 21.00 — Tantsumuusikat heliplaatidelt.

Teisipäewal, 7. aprillil.

14.00 — Lõunane kontsert. Juh. md. Ark. Krull. Orkester: Lortzing, balletimuusika oop. „Tsaar ja puusepp". Byford, Aeglane walss. Kalman, potp. op. „Hollandlanna". Moore, Slaawi meloodia. Leopold, Pulmawalss. Robrecht, potp. „Wiini operettide rewüü". 15.00 — Päewauudiseid. 17.45 — Teateid. 17.50 — Päewauudiseid. 18.00 — Esperantokeelne pidulik kontsert-jumalateenistus. Tartust ülikooli kirikust. Liturgia: prof. dr. Rahamägi, jutlus — usuteadlane A. Hinno. 19.30 — Pool tundi sooloettekandeid. a) Riho Päts'i klaweripalasid lastele (Eesti rahwawiisidel): Klawenil Friedrich Nikolai. b) Wiiulipalu Rudolf Palm'i ettekandes. 20.00 — Ilmateade Tartust. 20.05 — Laemi[illegible] ülkiip). 20.30 — Kontsert. Juh. md. Ark. Krull. Orkester: Keler-Bela, awam. „Templipüha". Herrmann, potp. Soome wiisidest. Meyerbeer balletimuusika oop. „Robert Kurat". Kalman, potp. op. „Karnewali fee". Wahepeal esineb solistina Alver Tamm — tenor: Delibes, aar. oop. „Lakme". Tšhaikowski, Keset boolülast pidu. H. Meri, Aiakese ees. E. Munga, Minu hääl.

Kesknädalal, 8. aprillil.

15.30 — Päewauudiseid. 15.45 — Ajanäitaja õiendus. Kuni 16.30 — Grammofonimuusikat. 18.00 — Teateid ja grammofonimuusikat. 18.20 — Päewauudiseid. 18.30 — Lastetund. 19.00 — Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse direktor J. Sonin: Haiguskindlustusest. 19.30 — Kontsert. Juh. md. A. Krull. Kawas möödunud nädala kaunimaid palu. Wahepeal ilmateade Tartust.

Neljapäewal, 9. aprillil.

15.30 — Päewauudiseid. 15.45 — Ajanäitaja-õiendus. Kuni 16.30 — Grammofonimuusikat. 19.00 — Teateid ja grammofonimuusikat. 19.20 — Päewauudiseid. 19.30 — Alma Ostra-Oinas: Indiwiduaal-psühholoogilisest kaswatusest. 20.00 — Ilmateade Tartust. 20.05 — Kontsert. Juh. A. Krull. 18-da märtsi kontserdi lahendusi ja uusi mõistatusi.

Reedel, 10. aprillil.

15.30 — Päewauudiseid. 15.45 — Ajanäitaja-õiendus. Kuni 16.30 — Grammofonimuusikat. 19.00 — 4Teateid ja grammofonimuusikat. 19.20 — Päewauudiseid. 19.30 — Pool tundi instrumentaalsoliste. Esinewad: Arnold Sepp — flööt. Friedrich Nikolai — klawer, Hubert Anton — wiiul. 20.00 — Arstiteaduslik loeng. (ülek. E. Terwish. Muuseumist Tartus). 20.30 — Ilmateade Tartust. 20.35 — Kontsert. Juh. md. A. Krull. Orkester: Suppe, awam. „Eksisõit õnne ümber". Geiger, potp. „A-st kuni Z-ni". Spolinnsky, walss-bostoi „Moorium". Deibes, ballet-süit. „Allikal". Bodewalt, fant. „Salome nägemus". Meyerbeer, Kroonimismarss. Wahepeal esineb solistina Nina Romanowa — sopran.

Laupäewal, 11. aprillil.

15.30 — Päewauudiseid. 15.45 — Ajanäitaja-õiendus. Kuni 16.30 Grammofonimuusikat. 18.30 — Teateid ja grammofonimuusikat. 18.50 — Päewauudiseid. 19.30 — Dr. Findeisen: Über diagnostische Metoden in der wissenschaftlichen Medizin. 20.00 — Ilmateade Tartust. 20.05 Kontsert. Juh. md. Ark. Krull. Orkester: Telefunken-marss. Ziehrer, walss „Dööbikur". Bellini awam. „Norma". Ketelbey, Walse brillante. Kral, potp. „Mis tuleb nüüd". Lincke, Intiimne õhtu. Schmeling, Esimene suudlus. Morena, walss-boston „Rudusplaaster". Lanner, walss. Wahepeal esinewad solistidena: Artur Rinne — bariton: Rossini, Figaro kawatiin. Gounod, Walentini palwe. Rik, ma mäletan [illegible] laulu. Karl Tolmusk — kannel: Marss „Wäike mute". Sünnipäewa-walss. Katkeid hawaii paladest. Tabajala-walss. Wana-eesti polka. Kell kolm hommikul. 21.30 — Wana tantsumuusikat heliplaatidelt. 21.50 — Järgnewa nädala saatekawa. 22.00 Moodsat tantsumuusikat heliplaatidelt.

AKVA VEINITEHAS

TALLINN, VAIMU T. 1, TEL. 6-19

PORTVEIN	2.40
MADEIRA	2.40
TOKAYER	2.40
PATRAS	1.75
PORTVEIN Nr. 36	1.60
VALGE VEIN	1.50
SOTERRA	1.50
PUNANE MAGUS	1.50
MARJA VEIN	1.50
KIRIKU VEIN	1.50

Reklaamiwõistluse

hääletamissedeleid on saabunud niiwõrd suurel määral, et jury ei suutnud weel oma töödega lõpule jõuda. Et hääletajate kärsitust wähendada, tahab jury ka pühade ajal töötada.

Paberitollid.

Neil päewil esitasid paberiwabrikute töölised märgukirja majandusministrile, milles nõutakse sissewedukeeldu neile paberisortidele, mis Eestis wõimalik ise walmistada. Nüüd pidasid aga Tartus koosolekut kirjastajad ja trükitööstusrid ning leidsid, et mitte ainult ei tule olla selle wastu, et paberitolle tõstetakse, waid et need tulewad koguni alla lasta, et sundida Eesti paberiwabrikuid walmistama paremat paberit. Otsustati saata wastaw märgukiri majandusministrile. Öeldi, et isegi a.-s. Eesti Paber tarwitawat oma kontoriraamatute tarwis wälismaa paberit.

Norras 42-tunniline töönädal!

Oslo linnanõukogu otsustas 11 häälega 10 wastu maksma panna uue ajutise palgalepingu linna poolt palgatawatele müürisseppadele ja teistele ehitustöölistele. Selle lepinguga lühendatakse tööaega nädalas 48 tunnilt 42 tunnile, kuid tööliste nädalapalk jääb endiseks.

Mõtteteri.

Alaline walmisolek on parem kui erakordne hiilgawus.

*

Ilma kindla sihita ühing wõi ettewõte ei saawuta iial tagajärjekaid tulemusi.

*

Pidage meeles, et enamus isikutest, kaasa arwatud ka Te ise, wõiwad natuke enam, kui nad harilikult seda teewad.

*

Äri waim ja tempo sarnaneb harilikult tema juhi omale.

*

Ärge laske oma töölisi ja ametnikke üle jõu töötada, tuleb odawam kindlasti neid parajal määral tööd lastes.

*

Ole optimistlik, aga pea meeles, et järjekindel, alaline loow töö on hädawajalik.

Kõigile

kirjastusühisus „UKU"

liigetele ja

„TALLINNA TEATAJA"

kuulutajatele,

lugejatele ja

ärisõpradele

soovib

rõõmsaid ülestõusmise

ja

kevadpühi

Kirjastusühisus „UKU"

JUHATUS

ja

„TALLINNA TEATAJA".

Kinod pühade ajal.

Pat ja Pataschon

publiku lemmikud külastavad pühadekingina „Gloria-Palace'i". „Laste kunstnikud" on haruldaselt meeleolulik ja lõbus farss, mida waadeldes kaowad kõik mured.

Teine film „Lady Diana kuldpiits" kirjeldab inglise kõrgema seltskonna elu. Eriti huwitawad on stseenid hippodromil.

Hommikuetendusena kütkestaw loomade film „Tembi — ishunglite kuningas".

„Endla".

„Zeppelin Londoni kohal" on film, mis haarab ka kõige tuimemat waatajat. Seda wõib jälgida hinge kinniholdes. Ohukangelaste wägiteod panewad meid pinewusega jälgima selle moderni wõitluswälja kombinatsioone.

Kinoteater „Modern"

pakub publikule wõrratu laulu- ja helifilmi „Marokko", peaosades Marlene Dietrichi ja Gary Cooperiga, kes meie kinokülastajatele juba waremajst helifilmidest tuntud. „Marokko" on kaasafiskuw oma ülipõneva sisuga ja pakub silmale mõnulemist uhke lawastusega, kandes teda senitundmatu regioone.

Esientendus-kinoteater „Bi-Ba-Bo"

pakub pühadeks külastajaile närtse kõdistawa kriminaalpala „Kas tema wõi mina", peaosas meisternäitleja Harry Piel'iga. See film on parimatest, mida oleme näinud linastatuna selle näitlejaga, pealegi on ta ainuke publiku lemmiku tänawa-aastane suurteos, mida tallinnlased näinud.

Uusi kauplusi.

Käesolewal aastal on registreeritud järgmised ärid:

Aktsiaselts „Eesti saewesked" 150.000 kr. põhikapitaliga, Rud. Ehrmanni kingsepatarwete- ja nahakauplus, W. Grenzi pruugitud asjade kauplus, M. Jakobsoni teepakkimistööstus „Delta", Linda Kase turbamüük, elusloomade- ja lihaülesost L. Kirnmann ja Ko., Ed. Muga pruugitud asjade kauplus, E. Pettai reklaamibüroo, H. Ritsi inkasso- ja komisjonibüroo „Kreeditor" ja 7 toiduainete-kauplust.

Uusi direktoreid.

Kolmapäewal peeti a.-s. „Unioni" ja „Estokingi" peakoosolekuid. Kõik senised juhid astusid tagasi ja mõlemate ettewõtete juhatusse waliti end. Kommertspanga juhid A. Teetsow ja L. Sepp nina K. Kornel. „Unioni" asuks tegelikult juhtima A. Teetsow, palgaga 50.000 senti kuus, kuna „Estokingi-Unioni" asjaajaks-direktoriks jääks L. Sepp sama suure palgaga.

Koosolekul selgus, et saapawabrikute tegewus wiimasel ajal olewat olnud edukas. A.-s. „Unioni" aktsiatest on 35 milj. sendi eest Pikalaenu Panga ja 25 milj. sendi eest Kommertspanga likwideerimiskomisjoni käes.

Nagu üleltoodust selgub, on saapawabrikute tegelikuks omanikuks riiklik Pikalaenu Pank.

Itaallaste vastutulematus teatri kongressile.

Teatrikongressi ajal oli kawatsus kongressist osawõtjatele wõimaldada prii pääs neljapäewaõhtusele ooperietendusele, kus esines itaalia trupp. Kuna aga osa pääsetähtede hinnast lepingu põhjal itaallastele pidi saama, selgus weel wiimasel silmapilgul, et need siinsetele lawategelastele soodustuse andmiset loobuwad. Kuna wastutulek nii saadi ainult „Estonia" poolt, wõimaldus waid 50% hinnaalandus. Sellest kuulda saades loobusid paljud protestiks üldse itaallasi kuulama minemast.

Toimetusele saadetud kirjandust.

Naine ja hüpiknukk. Pierre Louys. Hispaania romaan. Kirjeldab armulugusid efsoolilises raamistikus. Looduse universaalbiblioteek. Hind 50 senti.

Maria Jotuni. Argielu. Noor Eesti kirjastus Tartus. 157 lhk. Hind 2 kr. 75 snt. Tõlkinud Friedebert Tuglas.

See juhustis kuulub soome kirjanduse kõige wäljapaistwamate teoste hulka. Tema sisu annab haruldaselt ilmeka ja tiheda läbilõike soome külaelust. Tegewustik on piiratud ühe ainsa päewaga ja nii on teos õieti Joel Lehtose Putkinotko eelkäijaks. Ta ilmus juba 1909. a. kuid oli oma olugi äärmiselt rahwapärase, siis ometi erakordselt raskesti tõlgitawa sõnastuse tõttu eesti lugejalle jenkki kättesaamatu. Üldse on Maria Jotuni olnus nimetatist soome kirjanikest, kes Eestis wähe tuntud. Nüüd on ka tema peateos uuel Fr. Tuglase tõlkes saadawal.

G. Suits: Noor-Eesti Nõlwakult. Kahe rewolutsiooni wahel. Esseed. Noor-Eesti Kirjastus. 276 lhk. Hind 2 kr. 75 s.

Sisu: Sünnisõnu. Wõitlarse päewil. Kultuur ja poliitika. „Noor-Eeesti" ajakirja saateks. „Noor-Eesti" ajakirja seismajäämise puhul. Meie kunstnikude elukõõmus. „Noor-Eesti" lähemaid ülesandeid. Elust, kunstist, näitekunstist. Kultuur ja sõda. Eesti tööwabariik. Surmanuhtlus. Noor-Eesti ajakirja kroonikast. Juhan Luiga „Noor-Eeesti" sõrosõõline. Kiri Kitrele. Ternitus Leinole.

Arwid Järnefeldt. Greeta ja tema Issand. Jutustis Soome keelest. Tõlkinud M. Raud. Noor Eesti kirjastus, Tartus. 291 lhk. Hind 3 kr. 75 s.

Greeta ja tema Issand ei kuulu mitte üki Järnefelti paremate tööde hulka, waid ta on üldse tähelepandawaid teoseid Soome wiimase ajakirjanduses.

Selle huwitawa raamatu teeb eriti nauditawaks lihtsus, millega suur inimese tundja kirjeldab inimeste elukäiku ja jälgib nende hingeelu, mis autori läbinägelwise tõttu saab neile lähemaks kui mõndagi meie ümbritsewatt elust. On tunda, ütleb tuntud Soome artustaja dr. A. Anttila, et sulge, mis kaunistamata on kirjeldanud Greeta elukäigu ja kujutanud ta wahekorrad iseendaga, on juhtinud kirjanik, kellel on meile öelda midagi tõepoolest tõsist ja kelle mahe, harmooniline ja selge suhtumine ellu sisendab lugejasse erilise lohutuse ja tarwe tunde."

Tegew toimetaja: Toiwo M. Heino.
Wastutaw toimetaja: W. Siimann.
Wäljaandja: Kirjastusühistus „Uku".

Kevadpühiks soovitame karastavaid jooke tuntud headuses.

MINERAALVETE TÖÖSTUS
„WELLAMO"
„LIVONIA"
ÕLLETEHASE

SEKT, CITRO, MÕDU, APELSINI jne.

„PILSENI" ja „MÜNCHENI" ÕLUT

HEERINGA 21 TELEF. 310-30 TALLINN

Arisõpradele
rõõmsaid kevadepühi!

Leivatööstus
O-ü. Vendla
Tallinn, Narva maantee 32,
kõnetr. 308-81.

MOOTOR TRANSPORT
V. TATSI
TALLINN, KOPLI TÄNAV 38, TELEFON 7-41.

Autoliinid:
Tallinn—Loksa
Tallinn—Viinistu
Tallinn—Tsitre
Tallinn—Võsu
Tallinn—Koppel

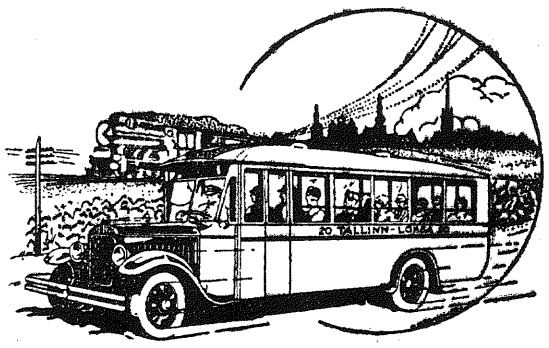

Alati sõiduvalmis mugavad autobusid
õppereisideks, ringreisideks turistidele sise- ja wälismaale kaitseväe osade ja eraväljasõitudeks
Tellimised: Tallinn, Kopli tänav 38. Kõnetraat 7-41.

Meie
võitleme
ausa
ja korraliku
töö eest!

Häid kevadepühi
kõigile kaubatarvitajaile ja ärisõpradele soovib
Leivatööstus E. Mahoni
S. Pärnu m. 66. Kõnetr. (2-14-83.

Perenaised!
katke pühadelaud
A-S. „Lihaprodukt'i"
vorstitööstuse
saadustega:
vorstid, suitsu ja keedu singid,
rulette, ribisid jne.
Saadawal meie kauplustes, turukaubamajas nr. 6 ja teistes delikatessikauplustes.
Kauplus: kõnetr. 24-41.
Vabriku ladu: kõntr. 21-12 ja Kopli 22.

Esimene reisikohvrite- ja tarvete tööstus
Asut. 1925. Joh. Paris Asut. 1925.
Tallinn, Harju tänav 36, kõnetraat (20)2-03.
Soovitab:
kõiksugu nahktarbeasju naisterahva käekotte
oma peennahkade tööstusest, kõige uuemates mustrites,
portfelle, kirjataskuid, reisikohvreid jne.

E. Arm'i
liha- ja alasaaduste kauplus
S. Pärnu mnt. 73-g. Kõnetr. (2) 26-44.
Soowitan mõõdukate hindadega igafuguseid liha ja vorstisaadusi.
Alasaadused.
Tellimiste peale kauba kohalesaatmine.

Arimehele ja töösturile
kasulikum kuulutusleht
on
„Tallinna Teataja"

Kolonial- ja piimakauplus
J. Schultz
Maakri 26. Kõnetraat 311-04.
Alati saadaval kõrges headuses värskeid toiduaineid ja piimasaadusi. Piimamüük pudelites ja lahtiselt. Kompott, apelsinid ja teised puuviljad. Kõiksugu tubakasaadused. Karastavad joogid. Õllemüük ainult väljaviimiseks.

Külastage
P. Põderi valmisriieteäri
Tallinnas, Kullasepa tän. 7, telefon 429-31
sealt leiate alati kõige suuremas valikus mõõdukate hindadega moodsaid meester. ja naister. valmisriideid.
Kes ostab, ei kahetse.

Kohale jôudnud

suuremas ja peenemaitselisemas valikus:

moodsad daamide kostüümi-, mantli- ja kleidiriided, kirjud villased musliinid ja vuaalid (üle 500 uue mustri), ilmakuulus Bembergi siid jne.

meesterahva palitu- ülikonna- ja püksi- **riided**

kodu- ja Inglismaa vabrikutest.

Oma eesôigustatud mustrid. Hinnad ja valik võistlusela Eestis.

M. Jänese suurâri

asut. 1899 a.

Tartus, Kaubahoov 10—11—12. **Kônetraat 5-91.**

J. Rubin °/ü

Viru tänav 17 :: asutatud 1880.

Vanem ja tuntum firma pealinnas.

Hinnaga väljaspool võistlust ostate

lihavôite- ja leerikingitusi, kristalli, hôbe-, kuldasju, uure ja ehteid.

Masinaehitus ja kassakapitehas

Tallinnas—Pääsukese tän. 4, kônetr. 308-12.

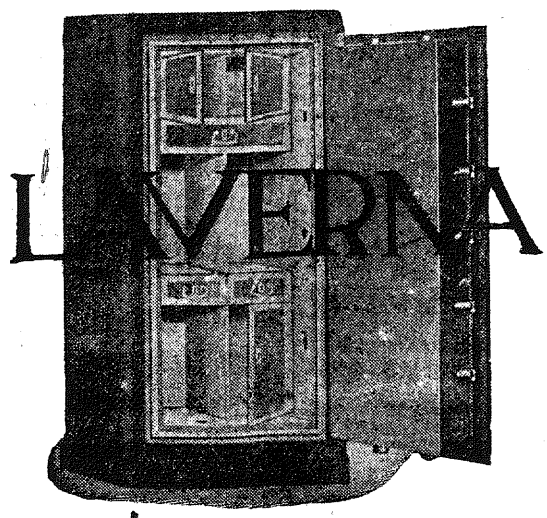

Alati laos mõõdsad tulekindlad teras raha- ja arhiivkapid.

Nõudke hinnakirju.

Kontor

„VIRONIA"

H. SIMM & Ko.

Tallinn, Vana Posti 5. Tel. 14-88.

GRUSCHWITZI

traadilõng, niit „Seidenersatz"

TALLAKUMMI

(kautshuk

TISLERI LIIM

(patent uudis)

TISLERI PATENT-KRUUVID

DEKSTRIIN

Pühadeks soovitab **värsket** ja **maitsevat**

leiba, saia, sepikut ja peenleiba

Leivatöösius J. Perten

Liivalaia 3. Kônetr. (20) 2-63.

Ärimehed ja töösturid!

Kummi- ja metalltempleid

valmistatakse

PERFEKT, kummtemplitööstuses

Tallinn, Nunne 8. Kônetraat (2)20-16.

Shokolaadi-, kompvekt-, biskviiditehas

R. Klausson

Tallinn, Jahu tän. 5, kônetraat 19-05.

Soovitab pühadeks suurel ja väikesel arvul kôiksugu pühadekaupu:

Shokolaadi biskviiti kompvekke pränikuid jne.

Jällemüüjatele parim sisseost ukoht.

„Tallinna Teataja"

tellimisi võtavad vastu kôik postiasutised.

Eestimaa Trükikoja A.-S. (end. J. H. Gressel), Tallinnas, Ratoskaevu t. 10.